

LUKA

BAP 1

ARAMIZDA vaki olmuş şeylerin hikâyetini, başlangıcından gözleriyle görenlerin ve kelâmın hizmetçisi olanların bizlere nakil ettiklerine göre tertip etmeğe bir çok kimseler giriştiklerinden, ² ben de, ta başından beri hepsini dikkatle araştırıp tahkik ederek, ³ ey faziletli Teofilos, olduğu gibi sırası ile sana yazmağım münasip gördüm; ⁴ ta ki, sana öğretilen kelâmın doğruluğunu bilesin.

⁵ Yahudiye kıralı Hirodesin günlerinde, Abiya takımından Zekeriya adında bir kâhin vardı; onun karısı da Harun kızlarından, ve adı Elisabet idi. ⁶ Her ikisi de Allah indinde salih olup Rabbin bütün emirleri ve hükümlerinde kusursuz yürümekte idiler. ⁷ Onların çocuğu yoktu, çünkü Elisabet kısır idi, ve ikisi de çok yaşlı idiler.

⁸ Ve vaki oldu ki, Zekeriya kendi takımının sırasında Allahın huzurunda kâhinlik hizmetini ederken, ⁹ kâhinlik ayini üzere buhur yakmak için, Rabbin mabedine girmek kurası kendisine düştü. ¹⁰ Bütün halk cemaati buhur saatinde dışarda dua ediyorlardı. ¹¹ Rabbin bir meleği Zekeriya'ya göründü, ve buhur mezbahının sağında durdu. ¹² Zekeriya onu görünce şaşırıp, ve üzerine korku düştü. ¹³ Fakat melek ona dedi: Korkma, Zekeriya; çünkü duan işitildi, karın Elisabet sana bir oğul doğuracak, onun adını Yahya koyacaksın. ¹⁴ Sevinç ve safa bulacaksın; onun doğmasından bir çokları da sevinecekler. ¹⁵ Çünkü Rabbin gözünde büyük olacak, şarap ve içki içmeyecek; ve daha anasının karnından Ruhülkudüsle dolu olacak. ¹⁶ İsrail oğullarından bir çoğunu onların Allahı Rabbe döndürecek. ¹⁷ Babaların yüreklerini oğullara, âsileri salihlerin hikmetine çevirmek, ve Rabbe âmade bir kavim hazırlamak üzere İlyanın ruhu ve kudretile onun önünde yürüyecektir. ¹⁸ Zekeriya da meleğe dedi: Ben bunu nasıl bileyim? çünkü ben yaşlı bir adamım, karım da çok yaşlıdır. ¹⁹ Melek cevap verip ona dedi: Ben Allah önünde duran Cebrailim; seninle konuşmağa, ve bu şeyleri sana müjdelemeğe gönderildim. ²⁰ İşte, dilin tutulacak, ve bu şeyler oluncuya kadar, söz söyleyemeyeceksin; çünkü vaktinde yerine gelecek olan sözlerime inanmadın. ²¹ Halk Zekeriya'yı bekleyip duruyor, ve mabette gecikmesine şaşıyorlardı. ²² Zekeriya ise, çıktığı zaman, onlarla konuşmadı; onlar da mabette bir rüyet gördüğünü anladılar; ve Zekeriya onlara işaretler edip dilsiz kaldı. ²³ Ve vaki oldu ki, hizmetinin günleri bitince, evine gitti.

²⁴ O günlerden sonra karısı Elisabet gebe kaldı; beş ay evine kapanıp dedi: ²⁵ İnsanlar arasında aybımı gidermek için Rab üzerime nazar eylediği günlerde bana böyle etti.

²⁶ Altıncı ayında, Allah tarafından Cebrail melek Galilede Nâsıra denilen şehre, ²⁷ Davud evinden Yusuf adındaki adama nişanlı olan bir kıza gönderildi; kızın adı Meryem idi. ²⁸ Melek onun yanına girip dedi: Selâm, ey nimete eren kız, Rab seninledir. ²⁹ Ve Meryem bu sözlerden çok şaşırarak: Bu nasıl selâmdır? diye düşünüyordu. ³⁰ Melek ona dedi: Korkma, Meryem; çünkü Allah önünde inayet buldun. ³¹ Ve işte, gebe kalıp bir oğlan doğuracaksın, ve adını İsa koyacaksın. ³² O büyük olacak, ona Yüce Allahın Oğlu denecek; Rab Allah ona babası Davudun tahtını verecek; ³³ Yakubun evi üzerinde ebediyen saltanat sürecek; ve onun melekûtuna* hiç son olmayacaktır. ³⁴ Meryem de meleğe dedi: Bu nasıl olacak? çünkü ben er bilmem. ³⁵ Melek cevap verip ona dedi: Ruhülkudüs senin üzerine gelecek, Yüce Olanın kudreti üstüne gölge salacak; bunun için de doğacak olan mukaddese Allahın Oğlu denecektir. ³⁶ Ve işte, senin akrabandan Elisabet de ihtiyarlığında bir oğlana gebe kaldı; ve kendisine kısır denilmiş olan kadının bu altıncı ayıdır. ³⁷ Zira Allahtan olan bir söz hükümsüz kalmaz. ³⁸ Meryem de dedi: İşte, Rabbin kulu; bana dediğin gibi olsun. Ve melek ondan ayrıldı.

* *Kırallık, saltanat.*

³⁹ O günlerde Meryem de kalktı ve dağlığa, bir Yahuda şehrine acele ile gitti. ⁴⁰ Zekeriyanın evine girip Elisabete selâm verdi. ⁴¹ Ve vaki oldu ki, Elisabet Meryemin selâmını işitince çocuk karnında sıçradı; ve Elisabet Ruhülkudüs ile doldu; ⁴² büyük bir çığlık koparıp dedi: Sen kadınlar arasında mubareksin, karnının semeresi de mubarektir. ⁴³ Bu bana nereden oldu da, Rabbimin anası yanıma geldi? ⁴⁴ Çünkü işte, senin selâmın sesi kulağıma erdiği anda, çocuk karnımda sevinçten sıçradı. ⁴⁵ İman eden kadına ne mutlu! çünkü Rab tarafından kendisine söylenen şeyler tamam olacaktır. ⁴⁶ Ve Meryem dedi:

Canım Rabbi yükseltir,

⁴⁷ Ve Kurtarıcım Allah ile ruhum sevinir.

⁴⁸ Çünkü kulunun hakir haline baktı;

Zira işte, bundan sonra bütün nesiller bana mubarek diyecekler.

⁴⁹ Çünkü Kudretli olan bana büyük şeyler etti;

Onun ismi kuddüstür.

⁵⁰ Merhameti nesillerden nesillere,

Kendisinden korkanlardır.

⁵¹ Bazusu ile kudret gösterdi;

Mağrurları yüreklerinin kuruntusu ile dağıttı.

⁵² Hükümdarları tahtlarından indirdi,

Ve hakirleri yükseltti.

⁵³ Açları iyi şeylerle doyurdu;

Ve zenginleri boş döndürdü.

⁵⁴ (Babalarımıza söylediği gibi)

İbrahim ile onun zürriyetine merhameti ebediyen hatırlamak için,

⁵⁵ Kulu İsraille yardım etti.

⁵⁶ Meryem Elisabetin yanında üç ay kadar kaldıktan sonra, evine döndü.

⁵⁷ Elisabetin doğuracağı vakit tamam oldu; ve bir oğlan doğurdu. ⁵⁸ Komşuları ve akrabası, Rabbin ona büyük merhamet ettiğini işittiler; ve onunla beraber sevindiler. ⁵⁹

Ve vaki oldu ki, sekizinci gün, çocuğu sünnet etmek için geldiler; ve onun adını, babasının adına göre, Zekeriya koyuyorlardı. ⁶⁰ Anası cevap verip dedi: Yok, fakat adı Yahya olacak. ⁶¹ Ona dediler: Akrabandan bu adda kimse yoktur. ⁶² Ve: Ne ad konulmasını istersin? diye babasından işaretle sordular. ⁶³ O, bir levha istedi: Adı Yahyadır, diye yazdı. Hepsi şaşıtlar. ⁶⁴ Onun ağzı hemen açıldı, dili çözüldü, Allaha hamdederek söz söyledi. ⁶⁵ Etrafında oturanların hepsine korku düştü; ve hep bu sözler bütün Yahudiye dağlığında yayıldı. ⁶⁶ İşitenlerin hepsi: Bu çocuk acaba ne olacak? diye, bu şeyleri yüreklerinde sakladılar, çünkü Rabbin eli onunla beraberdi.

⁶⁷ Babası Zekeriya Ruhülkudüsle doldu, ve peygamberlik edip dedi:

⁶⁸ İsrailin Allahı Rab mubarek olsun;

Çünkü kavmını ziyaret edip fidye ile kurtardı.

⁶⁹ Düşmanlarımızın elinden kurtulup,

⁷⁰ Kudsiyet ve salâhla bütün günlerimiz

Önünde kendisine korkusuzca ibâdet etmeği bize ihsan etmek üzre,

⁷¹ Babalarımıza merhamet etmek ve kendi mukaddes ahdini,

⁷² Babamız İbrahime ettiği andı hatırlamak için,

⁷³ Kadimden beri mukaddes peygamberlerinin ağzı ile söylediği gibi,

⁷⁴ Düşmanlarımızdan ve bizden nefret edenlerin hepsinin elinden kurtuluşu,

⁷⁵ Kulu Davudun evinde bize kurtuluş kuvvetini yükseltti.

⁷⁶ Ve sen de, ey çocuk, Yüce Allahın peygamberi çağırılacaksın;

Zira onun yollarını hazırlamak,

⁷⁷ Onun kavmına günahlarının bağışlanması ile olan halâsı bildirmek için,

Rabbin yüzü önünde yürüyeceksin;

⁷⁸ Çünkü Allahımızın merhamet yüreğinden olarak,

Karanlıkta ve ölüm gölgesinde oturanlara ışık vermek,

⁷⁹ Ayaklarımızı selâmet yoluna doğrultmak için,

Doğan güneş yücelerden bizi ziyaret edecektir.

⁸⁰ Çocuk büyüyor, ruhta kuvvetleniyordu; ve İsrail'e görüneceği güne kadar çöllerde kaldı.

BAP 2

VE vaki oldu ki, o günlerde bütün dünyanın tahriri yapılsın diye Kayser Avgustus tarafından buyurultu çıktı. ² Kirinius Suriye valisi bulunduğu zamanda yapılan ilk tahrir bu idi. ³ Herkes yazılmak için kendi şehrine gitti. ⁴ Yusuf da Davud evinden ve onun soyundan bulunduğu için, Galiledeki Nâsıra şehrinden, Yahudiyede Davudun şehri olan Beytleheme, ⁵ nişanlısı Meryem ile beraber, orada yazılmak üzere çıktı; Meryem de gebe idi. ⁶ Ve vaki oldu ki, orada bulunurlarken, doğurması günleri geldi. ⁷ İlk oğlunu doğurdu; kundağa sardı, ve onu bir yemliğe yatırdı, çünkü handa onlara yer yoktu.

⁸ Aynı civarda çobanlar vardı; geceleyin kırdaki kalarak sürülerini nöbetle bekliyorlardı. ⁹

Rabbin bir meleği onların yanında durdu, ve Rabbin izzeti onların çevresini aydınlattı;

çok korktular. ¹⁰ Melek de onlara dedi: Korkmayın, çünkü işte, ben size bütün kavma

olacak büyük sevinci müjdeliyorum. ¹¹ Çünkü bugün Davudun şehrinde size Kurtarıcı

doğdu, o da Rab Mesih'tir. ¹² Yemlikte yatan, kundağa sarılmış bir çocuk bulacaksınız;

size alâmet bu olsun. ¹³ Ve birdenbire melek ile beraber gök ordusundan bir cümhur Allaha hamdederek dediler:

¹⁴ En yücelerde Allaha izzet,

ve yeryüzünde razı olduğu adamlara selâmet.

¹⁵ Ve vaki oldu ki, melekler çobanların yanından göke çekildikleri zaman, onlar

birbirlerine dediler: Haydi, Beytleheme kadar gidelim, ve Rabbin bize bildirdiği vaki olan

bu şeyi görelim. ¹⁶ Ve seğirderek geldiler, Meryemi, Yusufu ve yemlikte yatan çocuğu

buldular. ¹⁷ Ve gördükleri zaman, bu çocuk hakkında kendilerine söylenen sözü

bildirdiler. ¹⁸ Bütün işitenler çobanlar tarafından kendilerine söylenen şeylere şaşıldılar. ¹⁹

Fakat Meryem bütün bu sözleri derin düşünerek yüreğinde sakladı. ²⁰ Çobanlar, kendilerine söylendiği gibi, bütün gördükleri ve işittikleri şeylerden dolayı Allaha hamt ve sena ederek, döndüler.

²¹ Çocuğu sünnet için sekiz gün tamam olunca, ana rahmine düşmeden evel melek tarafından denilmiş olduğu üzere, adını İsa koydular.

²² Musanın şeriatine göre onların taharet günleri* tamam olunca ("İlk doğan her erkek

Rabbe mukaddes denilecektir,"* diye Rabbin şeriatinde yazılmış olduğu üzere), ²³ çocuğu

Rabbe takdim etmek için, ve Rabbin şeriatinde: ²⁴ "Bir çift kumru, yahut iki güvercin

yavrusu,"* denildiği üzere, bir kurban vermek için onu Yerusâlime götürdüler. ²⁵ Ve işte,

Yerusâlimde Şimeon adında bir adam vardı; salih ve dindar olup İsrailin teselli bulmasını

bekledi; ve Ruhülkudüs onun üzerinde idi. ²⁶ Ve Rabbin Mesihini görmeden önce, ölüm

görmeyeceği kendisine Ruhülkudüs tarafından bildirilmişti. ²⁷ Ruhun sevkile mabede

geldi; anası babası onun için şeriate göre âdet olanı yapmak üzere, İsa çocuğu mabede

götürdükleri zaman, ²⁸ Simeon onu kucağına alıp Allaha hamdederek dedi:

* Levililer 12:2-6.

* Çıkış 13:2, 12.

* Levililer 12:8.

²⁹ Ya Rab, sözüne göre

Şimdi kulunu selâmetle salıverirsin;

³⁰ Çünkü, bütün kavmların önünde hazırlamış olduğun,

³¹ Milletleri* aydınlatacak ışığı,

* İsrail kavmindan gayri olan bütün milletler.

³² Ve kavmin İsrailin izzeti olan kurtuluşunu gözlerim gördü.

³³ Anası babası onun için söylenen şeylere şaşıyorlardı. ³⁴ Şimeon onlara hayırdua edip anası Meryeme dedi: İşte, bu çocuk İsrailde bir çokların düşmesi ve kalkması, ve aleyhinde söylenecek bir alâmet olarak konulmuştur; ³⁵ senin canını da bir kılıç delecek; ta ki, çok yüreklerin düşünceleri meydana çıksın.

³⁶ Aşer sıptından Fanuelin kızı Anna isminde bir peygamber vardı (ki, çok yaşlı idi, ve kızlığından sonra kocası ile yedi yıl geçinmişti, ³⁷ ve hemen seksen dört yıldan beri dul idi), mabetten hiç ayrılmaz, gece gündüz oruç tutup dua ederek ibadet eylerdi. ³⁸ O da hemen aynı saatte gelerek Rabbe şükreyliyip Yeruşalimin kurtuluşunu bekliyenlerin hepsine onun hakkında söyledi. ³⁹ Rabbin şeriatine göre bütün şeyleri tamam edince, Galileye, kendi şehirleri Nâsıraya, döndüler.

⁴⁰ Çocuk büyüyor, kuvvetleniyor ve hikmetle doluyordu; Allahın inayeti de onun üzerinde idi.

⁴¹ Anası babası her yıl Fısıh bayramında Yeruşalime giderlerdi. ⁴² Çocuk on iki yaşına varınca, bayram âdeti üzere, oraya çıktılar; ⁴³ ve bayram günlerini bitirip evlerine döndükleri zaman, İsa çocuk Yeruşalimde kaldı; anası babası bunu farketmediler; ⁴⁴ onu yoldaşlar arasında sanıp bir günlük yol yürüdüler; akrabaları ve bildikleri arasında onu arıyorlardı; ⁴⁵ ve bulmayınca, onu araştırarak Yeruşalime döndüler. ⁴⁶ Ve vaki oldu ki, üç gün sonra onu mabette, muallimlerin arasında oturmakta, onları dinlemekte, onlara sualler sormakta buldular; ⁴⁷ onu dinliyenlerin hepsi anlayışına ve cevaplarına şaşıyorlardı. ⁴⁸ Onu gördükleri zaman, şaşılar, ve anası ona dedi: Ey oğul, neden bize böyle ettin? İşte, babanla ben yüreğimiz çok sıkılarak, seni aradık. ⁴⁹ Onlara dedi: Neden beni aradınız? bilmiyor mı idiniz ki, benim için Babamın evinde bulunmak gerektir? ⁵⁰ Onlar ise, kendilerine söylediği sözü anlamadılar. ⁵¹ Onlarla beraber indi, Nâsıraya geldi; ve onlara itaatli oldu; anası da bütün bu sözleri yüreğinde sakladı.

⁵² İsa hikmette ve kamette, Allah ve insanlar indinde inayette terakki ediyordu.

BAP 3

KAYSER Tiberiusun saltanatının on beşinci yılında, Pontuslu Pilatus Yahudiye valisi, Hirodes Galile reisirubu, kardeşi Filipus İturea ve Trahonitis havalisi reisirubu,* Lisanyas Abilini reisirubu, ² Hanna ile Kayafa başkâhin buldukları zamanda, çölde Zekeriyânın oğlu Yahyaya Allahın sözü geldi.

* Memleketin dörtte birine hâkim olan emir.

³ Kendisi de Erden etrafındaki bütün havalie, günahların bağışlanması için tövbe vaftizini vâzederek geldi. ⁴ Nasıl ki, İşaya peygamberin sözleri kitabında yazılmıştır: “Çölde çağıranın sesi:

Rabbin yolunu hazırlayın,

Onun yollarını düz edin.

⁵ Her dere doldurulacak,

Her dağ ve tepe alçaltılacaktır;

İğri olan doğrulacak,

Sarp yollar düz olacaktır;

⁶ Ve bütün beşer Allahın kurtarışını görecektir.”*

* İŖaya **40:3, 4**.

⁷ İmdi kendisi tarafından vaftiz olunmak için çıkıp gelen kalabalıklara dedi: Ey engerekler nesli, gelecek öfkeden kaçmağı size kim gösterdi? ⁸ İmdi tövbeye lâıyk semereler çıkarın, ve: Babamız İbrahimdir, diye içinizden söylemeğe başlamayın; çünkü size derim ki, Allah Ŗu taşlardan İbrahime evlât kaldırmağa kadirdir. ⁹ Zaten balta da ağaçların kökü dibinde yatıyor; imdi iyi meyva vermiyen her ağaç kesilir, ve ateŖe atılır. ¹⁰ Halk da kendisinden: Öyle ise, ne yapalım? diye sordular. ¹¹ Cevap verip onlara dedi: İki gömleği olan hiç olmiyana versin; yiyeceği olan kimse de böylece yapsın. ¹² Vergi mültezimleri* de vaftiz olunmak için gelip ona dediler: Muallim, biz ne yapalım? ¹³ Yahya onlara dedi: Size tayin edilenden fazlasını almak için zor etmeyin. ¹⁴ Askerler de ona: Ya biz ne yapalım? diye sordular. Onlara: Kimseyi sıkıŖtırıp soymayın, ne de kimseyi haksız yere tehdit edin; tayınlarınızla kanaat eyleyin, dedi.

* Ecnebi hâkimler olan Romalılar için vergi toplıyan Yahudiler.

¹⁵ Halk beklemekte iken, hepsi Yahya hakkında: Acaba Mesih midir? diye yüreklerinden düşündüler. ¹⁶ Yahya onların hepsine cevap verdi: Gerçi ben sizi su ile vaftiz ediyorum; fakat benden kudretlisi geliyor ki, onun çarıklarının tasmaını çözmeyeğe lâıyk değilim; o sizi Ruhülkudüsle ve ateŖle vaftiz edecektir; ¹⁷ kendi harman yerini bütün bütün temizlemek, ve buğdayı ambarına toplamak için, yabası elindedir; fakat samanı sönmez ateŖle yakacaktır.

¹⁸ İmdi başka bir çok Ŗeyler nasihat ederek halka incili vâzediyordu. ¹⁹ Fakat reisirubu Hirodes, kardeŖinin karısı Hirodiastan ve Hirodesin ettiği bütün kötülüklerden dolayı, Yahya tarafından azarlanmıŖ olduğu için, ²⁰ bunun hepsinin üstüne onu zindana attı.

²¹ Ve vaki oldu ki, bütün halk vaftiz edilirken, İsa dahi vaftiz edilmiŖ olup dua ettiği zaman, gök açıldı, ²² ve Ruhülkudüs, bedenleŖmiŖ bir surette, güvercin gibi, onun üzerine indi, ve gökten: Sen benim sevgili Oğlumsun, senden razıyım, diye bir ses geldi. ²³ İsa, hizmetine baŖladıđı zaman, otuz yaşlarında idi, ve zannedildiği üzre, Yusuf oğlu, Heli oğlu, ²⁴ Mattat oğlu, Levi oğlu, Melki oğlu, Yannay oğlu, Yusuf oğlu, ²⁵ Mattatya oğlu, Amos oğlu, Nahum oğlu, Esli oğlu, Naggay oğlu, ²⁶ Maat oğlu, Mattatya oğlu, Semein oğlu, Yoseh oğlu, Yoda oğlu, ²⁷ Yoanan oğlu, Risa oğlu, Zerubbabel oğlu, Ŗealtiel oğlu, Neri oğlu, ²⁸ Melki oğlu, Addi oğlu, Kosam oğlu, Elmadam oğlu, Er oğlu, ²⁹ YeŖu oğlu, Eliezer oğlu, Yorim oğlu, Mattat oğlu, Levi oğlu, ³⁰ Simeon oğlu, Yahuda oğlu, Yusuf oğlu, Yonam oğlu, Elyakim oğlu, ³¹ Melea oğlu, Menna oğlu, Mattata oğlu, Natan oğlu, Davud oğlu, ³² Yesse oğlu, Obed oğlu, Boaz oğlu, Salmon oğlu, NahŖon oğlu, ³³ Amminadab oğlu, Aram oğlu, Hetsron oğlu, Perets oğlu, Yahuda oğlu, ³⁴ Yakub oğlu, İŖhak oğlu, İbrahim oğlu, Terah oğlu, Nahor oğlu, ³⁵ Seruc oğlu, Reu oğlu, Peleg oğlu, Eber oğlu, Ŗela oğlu, ³⁶ Kainan oğlu, ArfakŖad oğlu, Sam oğlu, Nuh oğlu, Lâmek oğlu, ³⁷ MetuŖelah oğlu, Hanok oğlu, Yared oğlu, Mahalaleel oğlu, Kainan oğlu, ³⁸ EnoŖ oğlu, Ŗit oğlu, Âdem oğlu, Allah oğlu idi.

BAP 4

İSA Ruhülkudüsle dolu olarak, Erdenden avdet etti; ve Ruh tarafından çöle sevkedildi. ² Kırk gün müddet İblis tarafından tecrübe olundu. O günlerde bir Ŗey yemedi; ve onlar tamam olunca, acıktı. ³ İblis de ona dedi: Eğer sen Allahın Oğlu isen, bu taŖa söyle, ekmek olsun. ⁴ İsa ona cevap verdi: “İnsan yalnız ekmekle yaŖamaz,”* diye yazılmıŖtır. ⁵ Onu yükseğe çıkararak dünyanın bütün ülkelerini bir an içinde kendisine gösterdi. ⁶ Ve İblis ona dedi: Bütün bunların hükümdarlığını, ve onların izzetini sana vereceğim; çünkü

o bana verilmiştir; istediğime onu veririm. ⁷ İmdi önümde secde kılarsan, hepsi senin olacak. ⁸ İsa cevap verip ona dedi: “Rab Allahına tapınacak, ve yalnız ona kulluk edeceksin,”* diye yazılmıştır. ⁹ Onu Yerusulime götürdü, mabedin tepesine koyup ona dedi: Eğer sen Allahın Oğlu isen, kendini buradan aşağı at; ¹⁰ çünkü yazılmıştır:

* Tesniye **8:3**.

* Tesniye **6:13**.

“O, senin hakkında meleklerine, seni korusunlar diye emredecek;”
¹¹ ve,

“Ayağını bir taşa çarpmıyasın, diye
Elleri üzerinde seni taşıyacaklar.”*

* Mezmurlar **91:11, 12**.

¹² İsa cevap verip ona dedi: “Sen Allahın Rabbi denemiyeceksin,”* denilmiştir.

* Tesniye **6:16**.

¹³ İblis her tecrübeyi bitirdikten sonra, bir zamana kadar ondan ayrıldı.

¹⁴ İsa Ruhun kuvvetile Galileye döndü; ve bütün havalıye onun haberi yayıldı. ¹⁵ Ve hepsi tarafından izzet görerek onların havralarında öğretiyordu.

¹⁶ İçinde büyümüş olduğu Nâsıraya geldi; kendi âdeti olduğu üzre, Sebt gününde havraya girdi, ve okumak için ayağa kalktı. ¹⁷ Kendisine İşaya peygamberin kitabı verildi. Kitabı açıp şöyle yazılmış olan yeri buldu:

¹⁸ “Rabbin Ruhu üzerimdedir;

Çünkü fakirlere müjdeyi Vâzetmek için o beni meshetti;

Beni esirlere azatlık,

Ve körlere gözlerinin açılmasını ilân etmeğe,

Ezilenleri kurtuluşa kavuşturmağa,

¹⁹ Rabbin makbul yılını ilân etmeğe gönderdi.”*

* İşaya **61:1, 2**.

²⁰ Kitabı kapadı, hizmetçiye geri verip oturdu; hep havradakilerin gözleri ona dikilmiş kalmıştı. ²¹ Ve onlara söylemeğe başladı: Bugün işittiğiniz bu yazı yerine geldi. ²² Hepsi ona şahit olurlar, ağızından çıkan lâtif sözlere şaşarlar, ve: Bu, Yusufun oğlu değil midir? derlerdi. ²³ Onlara dedi: Şüphesiz bana: Ey hekim, kendini iyi et, meselini söyleyeceksiniz; Kefernahumda vaki olduğunuzu işittiğimiz şeyleri burada, kendi memleketinde de yap, diyeceksiniz. ²⁴ Ve İsa dedi: Gerçek size derim: Hiç bir peygamber kendi memleketinde makbul değildir. ²⁵ Lâkin doğrusu size derim ki, İlyanın günlerinde İsrailde bir çok dul kadınlar vardı; gök üç yıl altı ay kapandığı, ve bütün memlekette büyük bir kıtlık olduğu vakit, ²⁶ İlyâ onlardan hiç birine gönderilmedi; yalnız Sayda diyarında Sareptaya, bir dul kadına gönderildi. ²⁷ Ve peygamber Elişanın zamanında İsrailde bir çok cüzamlı vardı; yalnız Suriyeli Naamandan başka bunlardan hiç biri pak olmadı. ²⁸ Havrada bu şeyleri işitince, hepsi öfke ile dolup ayaklandılar, ²⁹ onu şehirden dışarı çıkardılar, ve baş aşağı atmak için şehirlerinin üzerine kurulmuş olduğu tepenin kenarına götürdüler. ³⁰ Fakat İsa aralarından geçip gitti.

³¹ Bir Galile şehri olan Kefernahuma indi. Sebt günü onlara öğretiyordu; ³² onun öğretişine şaşılar; çünkü onun sözlerinde hâkimiyet vardı. ³³ Ve havrada bir adam vardı, ve kendisinde murdar bir cin ruhu vardı; ve o yüksek sesle bağırdı: ³⁴ Bırak! bizden sana ne, ey Nâsıralı İsa? Bizi helâk etmeğe mi geldin? Kimsin, seni bilirim, Allahın Mukaddesi!

³⁵ İsa onu azarlıyıp: Sus, ve ondan çık, dedi. Cin adamı ortada yere düşürüp zarar vermeden ondan çıktı. ³⁶ Herkese de hayret geldi: Bu nasıl sözdür ki, murdar ruhlara kudretle ve hâkimiyetle emrediyor, onlar da çıkıyorlar? diye birbirleriyle konuştular. ³⁷

Havalide her yere onun hakkında rivayet yayıldı.

³⁸ İsa havradan çıktı, ve Simunun evine girdi. Simunun kaynanası şiddetli ısıtmaya tutulmuştu; ona kadın için yalvardılar. ³⁹ İsa onun başında durdu, ısıtmayı azarladı; ısıtma onu bıraktı, ve kadın hemen kalkarak onlara hizmet etti.

⁴⁰ Ve güneş batınca, türlü illetlere tutulmuş hastası olanlar onları kendisine getirdiler; İsa da ellerini her birinin üzerine koyup onları iyi etti. ⁴¹ Bir çoklarından da cinler: Sen Allahın Oğlusun, diye bağıarak çıkarlardı. Onları azarlıyarak, söylemeğe bırakmazdı; çünkü kendisinin Mesih olduğunu biliyorlardı.

⁴² Ve gündüz olunca, çıktı, bir ıssız yere gitti; halk onu arıyorlardı, ve onun yanına kadar geldiler, ve kendilerinden gitmesin diye onu alıkoymak istiyorlardı. ⁴³ Fakat İsa onlara dedi: Allahın melekûtunun müjdesini öteki şehirlere de vermeliyim; çünkü bunun için gönderildim.

⁴⁴ Ve Galile havralarında vâzediyordu.

BAP 5

VE vaki oldu ki, halk onun etrafına üşüşmüş olarak Allahın sözünü dinlerken, İsa Cenesaret gölü kıyısında duruyordu; ² göl kıyısında duran iki kayık gördü; fakat balıkçılar kayıklardan çıkmışlardı, ağlarını yıkıyorlardı. ³ İsa kayıklardan birine bindi, o da Simunun idi, ve karadan biraz açılmasını istedi. Oturup halka kayıktan öğretti. ⁴ Sözünü bitirince, Simuna dedi: Engine çekin, av için ağlarınızı salın. ⁵ Simun cevap verip dedi: Üstat, bütün gece çabaladık, hiç bir şey tutmadık; fakat senin sözün üzerine ağları salacağım. ⁶ Bunu yaptıkları zaman, pek çok balık çevirdiler; ağları yırtılıyordu; ⁷ öteki kayıkta bulunan ortaklarına, gelip kendilerine yardım etmeleri için işaret ettiler. Onlar da geldiler, iki kayığı da doldurdular, öyle ki, kayıklar batmağa başladılar. ⁸ Fakat Simun Petrus bunu görünce: Ya Rab, benden uzaklaş; zira günahkâr bir insanım, diyerek İsanın dizlerine kapandı. ⁹ Çünkü yaptıkları balık avından dolayı, o ve onunla beraber olanların hepsi, ¹⁰ ve Simunun ortakları olan Zebedinin oğulları Yakub ile Yuhanna da hayrete düşmüşlerdi. İsa Simuna dedi: Korkma, bundan sonra insan avlıyacaksın. ¹¹ Kayıklarını kıyıya çektiler, ve her şeyi bırakıp onun ardınca gittiler.

¹² Ve vaki oldu ki, o, şehirlerden birinde bulunmakta iken, işte, cüzamla dolu bir adam, İsayı görünce, yüzüstü yere kapandı, ve ona: Ya Rab, eğer istersen beni temizliyebilirsin, diye yalvardı. ¹³ İsa elini uzattı, ve: İsterim, temiz ol, diyerek ona dokundu. Ve cüzam hemen ondan gitti. ¹⁴ İsa ona kimseye söylemesin diye tenbih etti: Fakat git, kendini kâhine göster, ve temizliğin hakkında onlara şehadet olsun diye, Musanın emrettiği* üzre takdime arz et. ¹⁵ İsa hakkındaki söz ise, daha ziyade yayılıyordu; bir çok halk onu dinlemek, ve hastalıklarından iyi edilmek için toplanıyorlardı. ¹⁶ Fakat kendisi çöllere çekilip dua ediyordu.

* Levililer 14:2-22.

¹⁷ Ve vaki oldu ki, öğrettiği günlerin birinde, Galile, Yahudiye ve Yerusâlimin her köyünden gelmiş olan Ferisiler* ve fakihler* yanında oturuyorlardı; ve Rabbin kudreti şifa vermek için onunla beraberdi. ¹⁸ Ve işte, bazı kimseler yatak üzerinde inmeli bir adamı getiriyorlardı; onu içeri sokup İsanın önüne koymağa uğraşıyorlardı. ¹⁹ Kalabalıktan dolayı onu içeri sokmak için yol bulamıyarak, evin damına çıktılar, kiremitlerin arasından yatağı ile ortaya İsanın önüne indirdiler. ²⁰ Onların imanını görerek, İsa: Ey adam, günahların sana bağışlandı, dedi. ²¹ Yazıcılar ve Ferisiler: Kûfür söyliyeni bu adam kimdir? Allah'tan başka kim günahları bağışlayabilir? diye düşünmeğe başladılar. ²² Fakat İsa düşüncelerini bilerek, cevap verip onlara dedi: Niçin yüreklerinizden düşünüyorsunuz? ²³ Hangisi daha kolay: Günahların sana bağışlandı, demek mi? yoksa:

Kalk, yürü, demek mi? ²⁴ Fakat İnsanoğlunun yeryüzünde günahları bağışlamağa kudreti olduğunu bilesiniz diye (inmeliye dedi): Sana söylüyorum: Kalk, yatağını kaldır da evine git. ²⁵ Adam onların karşısında hemen ayağa kalktı, üzerinde yattığı şeyi kaldırdı, ve Allaha hamdederek evine gitti. ²⁶ Hepsini şaşkınlık aldı, ve Allaha hamdettiler; ve içlerine korku dolup: Bugün şaşılacak şeyler gördük, dediler.

* Yahudilerde dini bir fırka.

* Yazıcı ve fakih bir manaya gelir, şeriat âlimi demektir.

²⁷ İsa bu şeylerden sonra çıktı, ve gümrük yerinde oturan Levi denilen mültezimi gördü; ona: Ardımca gel, dedi. ²⁸ O da her şeyi bıraktı, ayağa kalkıp onun ardınca gitti.

²⁹ Levi, evinde ona büyük bir ziyafet yaptı; onlarla beraber yemekte oturan bir çok mültezimlerle başka kimselerden büyük bir kalabalık vardı. ³⁰ Ferisiler ve onların yazıcıları İsanın şakirtlerine: Niçin mültezimler ve günahkârlarla yiyip içiyorsunuz? diye mırıldandılar. ³¹ İsa onlara cevap verip dedi: Sağlam olanlar değil ancak hasta olanlar hekime muhtaçtırlar. ³² Ben salihleri değil, ancak günahkârları tövbeye çağırmağa geldim.

³³ Onlar da İsaya dediler: Yahyanın şakirtleri sık sık oruç tutarlar, ve dualar ederler; Ferisilerin şakirtleri de böyle yaparlar; fakat seninkiler yiyip içiyorlar. ³⁴ İsa onlara dedi: Güvey kendileriyle beraber oldukça, düğündekilere hiç oruç tutturabilir misiniz? ³⁵ Fakat güveyin onlardan alınacağı günler gelecektir, ve o günlerde oruç tutacaklardır. ³⁶ İsa onlara bir de mesel söyledi: Hiç kimse yeni esvabından bir parça yırtarak eskisinin üzerine yama yapmaz, yoksa yeniyi yırtar, bundan başka yeniden alınan parça eskiye uymaz. ³⁷ Ve hiç kimse yeni şarabı eski tulumlara koymaz, yoksa yeni şarap tulumları patlatır, ortalığa dökülür, ve tulumlar telef olur. ³⁸ Fakat yeni şarap yeni tulumlara konulmalıdır. ³⁹ Ve hiç kimse eski şarabı içtikten sonra yenisini istemez, zira: Eskisi iyidir, der.

BAP 6

VE vaki oldu ki, bir Sebt günü, İsa ekinler arasından geçiyordu; şakirtleri başakları koparıyorlar, ve avuçlarında ovalayıp yiyorlardı. ² Fakat Ferisilerden bazıları: Neden Sebt gününde yapılması caiz olmıyanı yapıyorsunuz? dediler. ³ İsa da onlara cevap verip dedi: Davud kendisi, ve onunla beraber olanlar aç kaldıkları zaman, ne yaptı, ⁴ Allahın evine nasıl girdi, ve yalnız kâhinlerden başkasına yemesi caiz olmıyan huzur ekmeklerini alıp yedi, ve beraberinde olanlara verdi*; bunu bile okumadınız mı? ⁵ Ve onlara: İnsanoğlu Sebt gününün de Rabbidir, dedi.

* I. Samuel **21:6**.

⁶ Ve vaki oldu ki, bir başka Sebt günü havraya girdi, ve talim etti; orada bir adam vardı, onun sağ eli kurumuştı. ⁷ Yazıcılar ile Ferisiler İsaya itham edecek sebep bulmak için, Sebt gününde hastalığı iyi ediyor mu, diye onu gözetliyorlardı. ⁸ Fakat İsa onların düşüncelerini biliyordu, ve eli kurumuş olan adama dedi: Ayağa kalk, ortada dur; o da ayağa kalkıp durdu. ⁹ İsa da onlara dedi: Size sorarım, Sebt gününde iyilik etmek mi, yoksa kötülük etmek mi caizdir? can kurtarmak mı, yoksa helâk etmek mi? ¹⁰ Ve etrafına, hepsine bakıp adama dedi: Elini uzat. O da uzattı; ve eli eski haline geldi. ¹¹ Fakat onlar büsbütün çıldırdılar, ve İsaya ne yapabileceklerini birbirleriyle söyleşiyorlardı. ¹² Ve vaki oldu ki, o günlerde İsa dua etmek için dağa çıktı; bütün geceyi Allaha dua ile geçirdi. ¹³ Gündüz olunca, şakirtlerini yanına çağırıp; onlardan on ikisini seçti, ve onları resuller tesmiye etti: ¹⁴ Simun, ki ona Petrus adını da verdi, ve kardeşi Andreas, Yakub ve Yuhanna, Filipus ve Bartolomeus, ¹⁵ Matta ve Tomas, Alfeusun oğlu Yakub ve Gayyur denilen Simun, ¹⁶ Yakubun oğlu Yahuda ve hain olan Yahuda İskariyot.

¹⁷ Onlarla beraber aşağı indi, ve düzlük bir yerde durdu. Şakirtlerinden büyük bir kalabalık, ve bütün Yahudiyeden, Yerusâlimden, Sayda ve Sur kıyılarından onu dinlemeğe ve hastalıklarından iyi edilmeğe gelmiş çok halk vardı; ¹⁸ ve murdar ruhlardan sıkıntıda olanlar iyi olurlardı. ¹⁹ Bütün halk da ona dokunmağa çalışıyorlardı; çünkü ondan kuvvet çıkar, hepsini iyi ederdi.

²⁰ İsa gözlerini şakirtlerine kaldırıp dedi: Ne mutlu size, fakirler; çünkü Allahın melekûtu sizindir. ²¹ Ne mutlu size, şimdi aç olanlar; çünkü tok olacaksınız. Ne mutlu size, şimdi ağlıyanlar; çünkü güleceksiniz. ²² İnsanoğlundan dolayı insanların sizden nefret edecekleri, ve sizi cemiyetlerinden ayıracakları, size hakaret eyliyecekleri, adınızı kötü diye yayacakları vakit, ne mutlu sizlere! ²³ O günde sevinin ve sevinçten sıçrayın; çünkü, işte, gökte karşılığınız büyüktür; çünkü onların babaları da peygamberlere böyle ederlerdi. ²⁴ Fakat vay size, ey zenginler! çünkü siz tesellinizi almışsınız. ²⁵ Ey şimdi tok olanlar, vay size! çünkü acıkacaksınız. Ey şimdi gülenler, vay size! çünkü yas tutacak, ve ağlıyacaksınız. ²⁶ Bütün insanlar sizin için iyi söyledikleri vakit, vay size! çünkü onların babaları yalancı peygamberlere de böyle ederlerdi.

²⁷ Fakat, ey dinliyenler, size diyorum: Düşmanlarınızı sevin, sizden nefret edenlere iyilik edin, ²⁸ size lânet edenlere hayırdua edin, ve size hakaret edenler için dua edin. ²⁹ Bir yanağına vurana obirini de uzat, ve senin abanı alandan gömleğini de esirgeme. ³⁰ Senden her istiyene ver, ve senin eşyanı alandan geri isteme. ³¹ İnsanların size ne yapmalarını istiyorsanız, siz de onlara öyle yapın. ³² Eğer sizi sevenleri severseniz, ne mukâfatınız olur? Çünkü günahkârlar da kendilerini sevenleri severler. ³³ Eğer size iyilik edenlere iyilik ederseniz, ne mukâfatınız olur? Çünkü günahkârlar da öyle yaparlar. ³⁴ Eğer kendilerinden almağı ümit ettiğiniz kimselere ödünç verirsiniz, ne mukâfatınız olur? Günahkarlar bile günahkârlara karşılığını almak üzere ödünç verirler. ³⁵ Fakat düşmanlarınızı sevin, onlara iyilik edin, ve hiç ümitsiz olmayarak ödünç verin; karşılığınız büyük olacaktır; ve siz Yüce Olanın oğulları olacaksınız; çünkü o, nankörlere ve kötülere karşı nimet vericidir. ³⁶ Babanız nasıl merhametli ise, siz de merhametli olun.

³⁷ Hükmolmeyin, size de hükmolunmayacaktır; mahkûm etmeyin, siz de mahkûm olmayacaksınız; bağışlayın, size de bağışlanacaktır; ³⁸ verin, size de verilecektir; sizin kucağınıza güzelce basılmış, ve silkelenmiş, taşkın, iyi ölçekle verilecektir; zira hangi ölçekle ölçerseniz, o ölçekle size ölçülecektir.

³⁹ İsa onlara bir de mesel söyledi: Kör körü yedebilir mi? İki de çukura düşmezler mi?

⁴⁰ Şakirt mualliminden üstün değildir; fakat kemale eren her şakirt muallimi gibi olur. ⁴¹

Ve niçin kardeşinin gözündeki çöpü görürsün, fakat kendi gözündeki merteği seçmezsin? ⁴² Sen kendin, gözündeki merteği görmezsin de nasıl kardeşine: Ey kardeş, bırak gözündeki çöpü çıkarayım, diyebilirsin? Ey ikiyüzlü! önce kendi gözünden merteği çıkar, kardeşinin gözündeki çöpü çıkarmak için o vakit iyi göreceksin. ⁴³ Çünkü iyi ağaç yoktur ki, kötü meyva versin, ve yine kötü ağaç yoktur ki, iyi meyva versin. ⁴⁴ Çünkü her ağaç kendi meyvasından tanılır. Çünkü dikenlerden incir devşirmezler, ne de çalıdan üzüm koparırlar. ⁴⁵ İyi adam yüreğinin iyi hazinesinden iyi şey çıkarır; ve kötü adam yüreğinin kötü hazinesinden kötü şey çıkarır; çünkü ağız yüreğin taşmasından söyler.

⁴⁶ Niçin beni: Rab, Rab, diye çağırıyorsunuz da, size söylediğim şeyleri yapmıyorsunuz?

⁴⁷ Bana gelen, sözlerimi işiten ve onları yapan her kişinin kime benzediğini size göstereyim. ⁴⁸ O, ev yapan bir adama benzer ki, kazıp derine indi, ve temeli bir kaya üzerine kurdu; sel geldiği zaman, ırmak o eve saldırdı, ve onu sarsamadı; çünkü iyi bina edilmişti. ⁴⁹ Fakat işiten ve yapmayan, toprağın üzerine temelsiz ev bina eden adama benzer; ırmak o eve saldırdı, ve hemen çöktü; o evin yıkımı büyük oldu.

BAP 7

İSA, halkın işitmekte olduğu bütün sözlerini bitirdikten sonra, Kefernahuma girdi.

² Bir yüzbaşının kendisine kıymetli olan bir hizmetçisi ölüm derecesinde hasta idi. ³ İsa hakkında işitince, gelip hizmetçisini kurtarsın diye rica için Yahudilerin ihtiyarlarını ona gönderdi. ⁴ Onlar da İsaye geldikleri zaman, kendisine çok yalvarıp dediler: Bunu yapmana o lâyıktır; ⁵ çünkü milletimizi sever, ve bize havrayı o yaptı. ⁶ İsa onlarla beraber gitti. Hemen eve yaklaştığı zaman, yüzbaşı ona şöyle söylemek için dostlar gönderdi: Ya Rab, zahmete girme; benim değerim yok ki, damım altına giresin; ⁷ ve bundan dolayı senin yanına gelmeğe kendimi lâıyk görmedim; fakat bir söz söyle, hizmetçim iyi olur. ⁸ Çünkü ben de emir altında olan bir adamım, ve benim altımda askerler var; ben şuna: Git, derim, gider; bir başkasına: Gel, derim, gelir; ve hizmetçime: Bunu yap, derim, yapar. ⁹ İsa bu şeyleri işitince, ona şaştı; döndü ve arkasından gelen halka dedi: Size diyorum: İsrailde bile bu kadar büyük iman bulmadım. ¹⁰ Gönderilenler eve döndükleri zaman, hizmetçiği iyi olmuş buldular.

¹¹ Ve vaki oldu ki, biraz sonra, İsa Nain denilen bir şehre gitti; şakirtleri ve ahaliden büyük bir kalabalık kendisile beraber gidiyorlardı. ¹² Şehrin kapısına yaklaştığı zaman, işte, anasının bir tanecik oğlunun cenazesi çıkarılıyordu; ve kadın dul idi; şehrin bir çok halkı onunla beraberdi. ¹³ Rab anayı görünce, ona acıdı, ve kendisine: Ağlama, dedi. ¹⁴ Yaklaşıp tabuta dokundu; ve taşıyanlar durdular. İsa dedi: Ey genç, sana diyorum: Kalk. ¹⁵ Ölü kalktı, oturdu, ve konuşmağa başladı. İsa onu anasına verdi. ¹⁶ Herkesi korku aldı; ve: Aramızda büyük bir peygamber çıktı; ve: Allah kendi kavmını ziyaret etti, diyerek Allaha hamdediyorlardı. ¹⁷ İsa hakkındaki bu söz bütün Yahudiyede ve bütün çevrede yayıldı.

¹⁸ Yahyanın şakirtleri de bütün bu şeyleri kendisine söylediler. ¹⁹ Yahya şakirtlerinden ikisini yanına çağırıp: Gelecek olan sen misin, yoksa başkasını mı bekliyelim? demek için onları Rabbe gönderdi. ²⁰ O adamlar da İsaye gelip dediler: Vaftizci Yahya sana: Gelecek olan sen misin, yoksa başkasını mı bekliyelim? demek için bizi gönderdi. ²¹ O saatte İsa bir çok kimseleri hastalıklardan, dertlerden, ve kötü ruhlardan iyi etti; kör olanlardan bir çoğunun gözlerini açtı. ²² Ve cevap verip onlara dedi: Gidin, gördüğünüz ve işittiğiniz şeyleri Yahyaya bildirin; körlerin gözleri açılıyor, topallar yürüyor, cüzamlılar temizleniyor, sağırılar işitiyor, ölümler kıyam ediyorlar, fakirlere iyi haber* vâzolunuyor. ²³ Ve kim bende sürçmezse, mutludur.

* İncil.

²⁴ Yahyanın habercileri gittikten sonra, halka Yahya hakkında söylemeğe başladı: Çöle ne görmeğe çıktınız? Yelin salladığı bir kamış mı? ²⁵ Fakat ne görmeğe çıktınız? Yumuşak esvap giymiş bir adam mı? İşte, süslü giyinip zevk içinde yaşayanlar kıral saraylarında bulunur. ²⁶ Fakat ne görmeğe çıktınız? Bir peygamber mi? Evet, size derim, ve bir peygamberden ziyadesini.

²⁷ "İşte, senin yüzünün önünde habercimi gönderiyorum, Senin önünde yolunu hazırlıyacaktır,"*

* Malaki 3:1.

diye hakkında yazılmış olan budur.

²⁸ Size diyorum: Kadından doğanlar arasında Yahyadan büyüğü yoktur; fakat Allahın melekûtunda daha küçük olan ondan daha büyüktür. ²⁹ Yahyanın vaftizi ile vaftizlenmiş olan bütün halk ve vergi mültezimleri bunu işittikleri zaman, Allahı tasdik ettiler. ³⁰ Fakat onun tarafından vaftizlenmemiş olan Ferisiler ve fakihler kendileri için Allahın muradını reddettiler. ³¹ İmdi bu neslin insanlarını neye benzeteyim? ve neye benzerler? ³² Çarşı

meydanında oturan çocuklara benzerler ki: Biz size kaval çaldık, siz oynamadınız; biz yas tuttuk, siz ağlamadınız, diye birbirine çağırırlar. ³³ Zira Vaftizci Yahya, ekmek yemiyerek ve şarap içmiyerek gelmiştir: Onda cin var, diyorsunuz. ³⁴ İnsanoğlu yiyerek ve içerek gelmiştir: İşte, obur ve ayyaş adam, mültezimlerin ve günahkârların dostu! diyorsunuz. ³⁵ Ve hikmet bütün kendi oğulları tarafından tasdik olundu.

³⁶ Ferisilerden biri İsanın kendisi ile yemek yemesini istedi. O da Ferisinin evine girdi, ve sofraya oturdu. ³⁷ Ve işte, şehirde bulunan bir kadın, bir günahkâr kadın, Ferisinin evinde sofrada olduğunu öğrenince, bir ak mermer kapta değerli yağ getirip ³⁸ onun ayaklarının yanında arkada durdu, ağılıyarak ayaklarını gözyaşları ile ıslatmağa başladı, ve başının saçları ile sildi, ayaklarını öptü, ve değerli yağ ile meshetti. ³⁹ İsayı evine çağırılmış olan Ferisi bunu görünce, içinden dedi: Bu adam peygamber olsaydı, kendisine dokunan kimdir ve ne çeşit kadındır bilirdi, çünkü bu günahkâr bir kadındır. ⁴⁰ İsa da ona cevap verip dedi: Simun, sana bir söyleyeceğim var. Ve o: Söyle, Muallim, dedi. ⁴¹ Bir alacaklının iki borçlusu vardı; biri beş yüz, öteki elli dinar* borçlu idiler. ⁴² Ödemek için bir şeyleri olmadığından, her ikisine de bağışladı. İmdi, bunlardan hangisi onu çok sevecektir? ⁴³ Simun cevap verdi: Sanırım ki, kendisine çok bağışlanan. İsa ona: Doğru hükmettin, dedi. ⁴⁴ Ve kadına dönerek Simuna dedi: Bu kadını görüyor musun? Senin evine girdim, ayaklarım için bana su vermedin; fakat o benim ayaklarımı gözyaşları ile ıslattı, saçları ile sildi. ⁴⁵ Sen bana bir öpüş vermedin; fakat o, geldiğinden beri ayaklarımı durmadan öptü. ⁴⁶ Saçlarımı zeytin yağı ile meshetmedin; fakat o, ayaklarımı değerli yağ ile meshetti. ⁴⁷ Bundan dolayı sana derim: Onun çok olan günahları bağışlandı; zira o çok sevdi. Fakat kendisine az bağışlanan az sever. ⁴⁸ Ve İsa kadına dedi: Günahların bağışlandı. ⁴⁹ Ve onunla beraber sofrada oturanlar: Bu kim ki, günahları da bağışlıyor? diye içlerinden söylenmeğe başladılar. ⁵⁰ İsa kadına: İmanın seni kurtardı, selâmetle git, dedi.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

BAP 8

VE biraz sonra vaki oldu ki, İsa şehirleri ve köyleri dolaşıp vâzediyor, Allahın melekûtunu müjdeliyordu; ² Onikiler ve kötü ruhlardan ve hastalıklardan kurtulmuş olan bazı kadınlar, kendisinden yedi cin çıkmış olan Mecdelli denilen Meryem, ³ Hirodesin kâhyası Huzanın karısı Yoanna, Suzanna, ve başka bir çok kadınlar onunla beraberdi; bunlar malları ile onlara yardım ediyorlardı.

⁴ Çok halk biriktiği, ve kendisine her şehirden geldikleri zaman, bir mesel ile dedi: ⁵ Ekinci tohumunu ekmeğe çıktı; ve ekerken bazısı yol kenarına düştü, ayak altında çiğnendi, ve gökün kuşları onu yediler. ⁶ Bazısı kaya üzerine düştü, ve bittiği gibi kurudu, çünkü rutubeti yoktu. ⁷ Bazısı dikenlerin ortasına düştü; dikenler beraber biterek onu boğdular. ⁸ Bazısı da iyi toprağa düştü; ve bitip yüz kat semere verdi. Bunları diyerek nida etti: İştecek kulakları olan işitsin.

⁹ Şakirtleri bu meselin ne demek olduğunu kendisinden sordular. ¹⁰ İsa da dedi: Allahın melekûtu sırlarını bilmek size verilmiştir, başkalarına ise, mesellerle söylenir; ta ki, bakıp görmesinler, ve işitip anlamasınlar. ¹¹ Mesel ise, şudur: Tohum, Allahın sözüdür. ¹² Yol kenarında olanlar şunlardır ki, işitirler, sonra İblis gelir, ve iman ederek kurtuluşa ermesinler diye, sözü onların yüreğinden alıp götürür. ¹³ Kaya üzerindikiler ise, işittikleri zaman, sözü sevinçle kabul edenlerdir, onların kökleri yoktur, bir müddet iman ederler ve deneme vaktinde saparlar. ¹⁴ Dikenler arasına düşen ise, şunlardır ki, işitirler, ve gidip bu hayatın kaygıları, zenginliği, zevkleriyle boğulurlar, ve olgun semere vermezler. ¹⁵ İyi toprakta olan şunlardır ki, sözü dinliyip sadık ve iyi yürekte tutarlar ve sabırla semere

verirler.

¹⁶ Hiç kimse ışığı yakıp bir kap ile onu örtmez, veya bir yatak altına komaz; fakat girenler aydınlığı görsünler diye onu bir şamdana kor. ¹⁷ Çünkü belli olmayacak gizli bir şey yoktur, bilinmiyecek ve aydınlığa çıkmıyacak saklı bir şey yoktur. ¹⁸ Bundan dolayı nasıl dinlediğinize dikkat edin; çünkü kimde var ise, ona verilecek; kimde yok ise, kendisinde var sandığı da ondan alınacaktır.

¹⁹ Anası ile kardeşleri İsayaya geldiler; kalabalıktan dolayı kendisine yanaşamadılar. ²⁰ İsayaya denildi ki: Anan ile kardeşlerin seni görmek istiyerek dışarda duruyorlar. ²¹ Fakat İsa onlara cevap verip dedi: Allahın sözünü dinliyen ve onu yapanlar, anam ve kardeşlerim onlardır.

²² Ve günlerin birinde vaki oldu ki, kendisi şakirtlerle bir kayığa bindi; ve onlara: Gölün karşı yakasına geçelim, dedi; ve açıldılar. ²³ Kayıkta giderlerken uykuya daldı; ve göle bir kasırga indi, ve sularla dolup tehlikede idiler. ²⁴ Yanına geldiler, onu uyandırıp dediler: Üstat, üstat, helâk oluyoruz! İsa uyanıp yeli ve suyun çalkalanmasını azarladı; ve onlar durdu, ve limanlık oldu. ²⁵ Onlara: Nerede sizin imanınız? dedi; onlar birbirlerine: Bu kimdir ki, hem yellere, hem suya emrediyor, ve kendisine itaat ediyorlar? diyip korkarak şaştilar.

²⁶ Galile karşısında olan Gerasinilerin memleketine vardılar. ²⁷ İsa karaya çıkınca, şehirden bir adam kendisini karşıladı, bu adamda cinler vardı; ve çoktan beri elbise giymiyordu, ve hiç evde kalmaz, kabirlerde kalırdı. ²⁸ İsayı görünce, bağırp önünde yere kapandı, ve yüksek sesle dedi: Ey İsa, Yüce Allahın Oğlu, benden sana ne? Sana yalvarırım, bana azap etme. ²⁹ Çünkü İsa murdar ruha adamdan çıkmasını emrediyordu. Çünkü onu çoktan beri tutmuştu; o, bukağıya vurulmuş, zincirlerle bağlanmış olarak muhafaza edilirdi; ve bağlarını kırarak cin tarafından çöllere saldırılırdı. ³⁰ İsa: Adın ne? diye ona sordu. Adam: Lejyondur*, dedi. Zira kendisine bir çok cinler girmişti. ³¹ Cinler cehenneme gitmelerini emretmesin diye İsadın yalvardılar. ³² Orada dağın üzerinde otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı; onların içine girmeğe izin versin diye kendisinden yalvardılar. İsa da onlara izin verdi. ³³ Cinler adamdan çıktılar, domuzlara girdiler; sürü de uçurumdan aşağı göle atılıp boğuldu. ³⁴ Çobanlar ise, vaki olanı görünce, kaçıp şehirde ve kırlarda bunu yaydılar. ³⁵ Onlar da vaki olanı görmek için dışarı uğrayıp İsayaya geldiler; kendisinden cin çıkmış olan adamı İsanın ayağı dibinde, giyinmiş ve akıllanmış olarak, oturmakta buldular; ve korktular. ³⁶ Bunu görmüş olanlar da cin tutmuş adamın nasıl kurtulduğunu onlara haber verdiler. ³⁷ Gerasiniler çevresinin bütün halkı kendilerinden gitmesini İsadın istediler; çünkü büyük korkuya tutulmuşlardı; İsa da kayığa binerek geri döndü. ³⁸ Fakat kendisinden cin çıkmış olan adam İsanın yanında kalmak için yalvardı; ³⁹ ve İsa: Evine dön, ve Allahın sana yaptığı şeyleri anlat, diyerek onu gönderdi. O da gidip İsanın kendisine yaptığı şeyleri bütün şehirde ilân etti.

* Bir Roma askeri fırkası, takriben **6000** nefer.

⁴⁰ Ve İsa geri gelince, halk onu kabul etti; çünkü hepsi onu bekliyorlardı. ⁴¹ Ve işte, havranın reisi olan Yairus adlı bir adam geldi. İsanın ayaklarına kapanıp evine gelsin diye yalvardı; ⁴² çünkü on iki yaşlarında biricik kızı vardı, ve ölmek üzere idi. İsa da oraya giderken halk ona üşüşüyorlardı.

⁴³ On iki yıldan beri kan akıntısına tutulmuş, bütün nafakasını da hekimler için sarfetmiş, hiç biri tarafından iyi edilememiş bir kadın ⁴⁴ İsanın arkasından gelip esvabının eteğine dokundu, ve hemen kan akıntısı kesildi. ⁴⁵ İsa: Bana dokunan kimdir? dedi. Fakat hepsi inkâr edince, Petrus ve onunla beraber olanlar: Üstat, halk seni sıkıştırıyor ve itiyor, dediler. ⁴⁶ Fakat İsa dedi: Biri bana dokundu, çünkü kendimden kuvvet çıktığını duydum.

⁴⁷ Kadın ise, kendisinin gizli kalmadığını görünce, titriyerek geldi, önünde yere kapandı ve bütün halkın karşısında ona ne maksatla dokunmuş olduğunu, ve nasıl o anda şifa bulunduğunu anlattı. ⁴⁸ İsa da ona dedi: Kızım, seni imanın kurtardı, selâmetle git. ⁴⁹ İsa henüz söz söylemekte iken, havra reisinin evinden biri gelip dedi: Kızın öldü, artık Muallime zahmet verme. ⁵⁰ Fakat İsa bunu işitince, ona cevap verdi: Korkma, ancak iman et, ve kız iyi olacaktır. ⁵¹ Ve eve girince, Petrus, Yuhanna, Yakub ve kızın anası ile babasından başka kimseyi kendisile girmeğe bırakmadı. ⁵² Hepsi de kıza ağlıyorlar, dövünüyorlardı; fakat İsa: Ağlamayın, çünkü o ölmedi, ancak uyuyor, dedi. ⁵³ Kızın öldüğünü bildiklerinden, kendisine çok gülüyorlardı. ⁵⁴ Fakat İsa kızın elini tuttu: Ey kız, kalk, diye çağırıldı. ⁵⁵ Ve ruhu geri geldi, kız da o anda ayağa kalktı; İsa ona yemek verilmesini emretti. ⁵⁶ Anası babası şaştılar; İsa ise, vaki olanı kimseye söylemesinler diye onlara tenbih etti.

BAP 9

İSA Onikileri toplayıp bütün cinler üzerine, ve hastalıkları iyi etmek üzere, onlara kuvvet ve hâkimiyet verdi. ² Allahın melekûtunu ilân etmek ve hastalara şifa vermek için onları gönderdi. ³ Kendilerine dedi: Yol için bir şey almayın; ne değnek, ne torba, ne ekmek, ne para; ne de iki gömleğiniz olsun. ⁴ Hangi eve girerseniz, orada kalın, ve oradan çıkın. ⁵ Kimler sizi kabul etmezlerse, o şehirden çıktığınız vakit, onlara karşı şahadet olsun diye ayaklarınızdan tozu silkin. ⁶ Onlar da çıkıp incili vâzederek ve her yerde şifa vererek, köyden köye geçiyorlardı.

⁷ Reisirubu Hirodes, vaki olan şeylerin hepsini işitti, ve çok şaşırıyordu; çünkü bazıları: Yahya ölümlerden kıyam etmiş; ⁸ bazıları: İlya zuhur etmiş; başkaları ise: Eski peygamberlerden biri kıyam etmiş, diyorlardı. ⁹ Hirodes ise dedi: Ben Yahyanın başını kestim, fakat hakkında bu şeyleri işittiğim zat kimdir? Ve onu görmeğe çalışıyordu. ¹⁰ Resuller döndükleri vakit, yaptıkları şeyleri İsaya anlattılar. Ve onları alarak Beytsayda denilen bir şehre ayrıca çekildi. ¹¹ Ve halk bunu anlıyarak, onun ardınca gittiler; İsa da onları kabul etti, onlara Allahın melekûtu hakkında söyledi, ve şifaya muhtaç olanları iyi etti. ¹² Gün batıya yaklaşınca, Onikiler gelip kendisine dediler: Halkı salıver de çevredeki köylere ve çiftliklere gitsinler, geceyi geçirsinler ve yiyecek bulsunlar; çünkü biz burada ıssız yerdeyiz. ¹³ Fakat İsa kendilerine dedi: Siz onlara yiyecek verin. Onlar da dediler: Beş ekmek ile iki balıktan başka hiç bir şeyimiz yok, meğer ki, bütün bu halk için gidip yiyecek satın alalım. ¹⁴ Çünkü beş bin erkek kadar idiler. Fakat İsa şakirtlerine dedi: Ellişer kişi kadar olmak üzere onları bölük bölük oturtun. ¹⁵ Onlar da böyle edip hepsini oturtular. ¹⁶ Ve İsa beş ekmeği, iki balığı aldı, göke bakarak onların üzerine şükran duası etti, ve kırıp halkın önüne koymak için şakirtlerine verdi. ¹⁷ Ve hepsi yiyip doydular; ve onlara fazla gelen parçalardan on iki küfe dolusu kaldırıldı.

¹⁸ Ve vaki oldu ki, İsa yalnız başına dua ederken, şakirtleri yanında idi; onlara sorup dedi: Halkın dediğine göre ben kimim? ¹⁹ Onlar da cevap verip dediler: Vaftizci Yahyadır; başkaları: İlyadır; ve başkaları da: Eski peygamberlerden biri kıyam etti, diyorlar. ²⁰ Onlara dedi: Ya siz ben kimim dersiniz? Petrus cevap verip dedi: Allahın Mesihisin. ²¹ İsa da bunu kimseye söylemesinler diye onlara tenbih ederek emretti; ²² ve dedi: İnsanoğlunun çok şeyler çekmesi, ihtiyarlar, başkâhinler ve yazıcılar tarafından reddolunup öldürülmesi ve üçüncü gün kıyam etmesi gerektir. ²³ Ve hepsine dedi: Kim arkamdan gelmek isterse, kendini inkâr etsin, ve her gün haçını yüklenip ardımca gelsin. ²⁴ Çünkü kim canını kurtarmak isterse, onu zayedecektir; fakat kim canını benim uğrumda zayerse, onu kurtaracaktır. ²⁵ Çünkü bir adam bütün dünyayı kazanıp da kendisini zayer veya zararlandırır, ne kâr eder? ²⁶ Çünkü benden ve sözlerimden

kim utanırsa, İnsanoğlu da, kendisinin, Babasının ve mukaddes meleklerin izzetile geldiği zaman, ondan utanacaktır. ²⁷ Fakat gerçek size derim: Burada duranlardan bazıları var ki, Allahın melekûtunu görünciye kadar, ölümü hiç tatmıyacaklardır.

²⁸ Ve vaki oldu ki, bu sözlerden sekiz gün kadar sonra, Petrus, Yuhanna ve Yakubu beraberinde alıp dua etmek için dağa çıktı. ²⁹ Dua ederken yüzünün görünüşü başka oldu, ve esvabı ak ve çok parlak oldu. ³⁰ Ve işte, iki kişi onunla konuşuyorlardı; ³¹ bunlar Musa ve İlya idiler ki, izzetle görünüp yakında Yerusâlimde vaki olacak intikalini söylüyorlardı. ³² Fakat Petrus ve onunla beraber olanlara uyku basmıştı. İyice uyandıkları vakit ise, İsanın celâlini ve kendisile beraber duran iki kişiyi gördüler. ³³ Ve vaki oldu ki, onlar İsanın yanından ayrılırken, Petrus ne söylediğini bilmiyerek İsayaya dedi: Üstat, bizim için burada bulunmak iyidir; biri sana, biri Musaya ve biri İlyaya üç çardak kuralım. ³⁴ Petrus bunları söylerken, bir bulut geldi, onlara gölge saldı; ve buluta girerken şakirtler korktular. ³⁵ Buluttan: Seçtiğim oğlum budur, onu dinleyin, diye bir ses geldi. ³⁶ Ve ses geldiği vakit, İsa yalnız bulundu. Ve onlar sustular, ve o günlerde kimseye gördüklerinden bir şey söylemediler.

³⁷ Ve vaki oldu ki, ertesi gün dağdan indikleri zaman, büyük bir kalabalık onu karşıladı. ³⁸ Ve işte, kalabalıktan bir adam bağırp dedi: Muallim, sana yalvarırım, oğluma bak; çünkü o benim biricik çocuğumdur; ³⁹ işte, bir ruh onu tutuyor, ve çocuk birden bağılıyor, ruh onu köpürünciye kadar çekiştiriyor, ve şiddetle ezerek ondan zor ayrılıyor. ⁴⁰ Onu çıkarsınlar diye şakirtlerine yalvardım; yapamadılar. ⁴¹ İsa cevap verip dedi: Ey imansız ve sapık nesil, ne vakte kadar sizinle beraber olacağım, ve size dayanacağım? Oğlunu buraya getir. ⁴² Ve o İsayaya gelmekte iken, cin onu çarptı, çok sarstı. Fakat İsa murdar ruhu azarladı, çocuğu iyi etti, ve onu babasına geri verdi. ⁴³ Ve hepsi Allahın azametine şaşılar.

Hepsi İsanın ettiği şeylere şaşmaktalar iken, o, şakirtlerine dedi: ⁴⁴ Bu sözleri kulaklarınıza koyun; çünkü İnsanoğlu insanların eline verilmek üzredir. ⁴⁵ Fakat bu sözü anlamadılar, ve onu anlamasınlar diye kendilerine gizlenmişti; ve bu söz hakkında İsadan sormağa korkuyorlardı.

⁴⁶ Onlardan hangisi en büyük olabilir diye aralarına bir mubahase girdi. ⁴⁷ İsa da onların yüreklerindeki düşüncüyü bilerek, bir küçük çocuğu alıp yanında durdurdu, ⁴⁸ ve onlara dedi: Her kim bu küçük çocuğu benim namıma kabul ederse, beni kabul eder; ve her kim beni kabul ederse beni göndereni kabul eder; çünkü hepinizin en küçüğü olan, o büyüktür.

⁴⁹ Yuhanna cevap verip dedi: Üstat, senin isminle cinler çıkararak bir adam gördük; ve ona mani olduk, çünkü bizimle beraber senin ardınca gelmiyor. ⁵⁰ Fakat İsa ona dedi: Ona mani olmayın; çünkü size karşı olmiyan sizin tarafınızdandır.

⁵¹ Ve vaki oldu ki, İsanın yukarıya alınacağı günler tamam olmak üzere iken, Yerusâlime gitmeğe yüz tutup önünce haberciler gönderdi; ⁵² ve onlar gidip ona hazırlık yapmak için Samiriyelilerin bir köyüne girdiler. ⁵³ Yerusâlime gitmeğe yüneldiğinden, Samiriyeliler İsayı kabul etmediler. ⁵⁴ Şakirtleri Yakub ve Yuhanna bunu görünce dediler: Ya Rab, ister misin gökten ateş insin, ve onları helâk etsin diye emredelim? ⁵⁵ Fakat İsa dönüp onları azarladı. ⁵⁶ Ve başka bir köye gittiler.

⁵⁷ Ve yolda giderlerken, bir adam İsayaya dedi: Nereye gidersen, senin ardınca gelirim. ⁵⁸ İsa ona dedi: Tilkilerin inleri, gök kuşlarının yuvaları vardır; fakat İnsanoğlunun başını yaslıyacak yeri yoktur. ⁵⁹ Ve başka birine: Ardımca gel, dedi. Fakat o: Bana izin ver ki, önce gideyim, babamı gömeyim, dedi. ⁶⁰ Fakat İsa ona dedi: Bırak, ölümler kendi ölümlerini gömsünler; fakat sen git, Allahın melekûtunu her yana ilân et. ⁶¹ Bir başkası da: Ya Rab,

senin ardınca geleceğim, fakat evelce evimde olanlarla vedalaşmağa izin ver, dedi. ⁶² Fakat İsa ona dedi: Sapanı el vurup da arkasına bakan bir kimse Allahın melekûtuna yakışmaz.

BAP 10

BU şeylerden sonra Rab, başka yetmiş kişi tayin edip kendisinin gitmek üzere olduğu her şehre ve yere, onları ikişer ikişer, önu sıra gönderdi. ² Ve onlara dedi: Gerçek hasat bereketli fakat işçiler azdır. İmdi, hasadın Rabbine yalvarın ki, kendi hasadına işçiler çıkarsın. ³ Yolunuza gidin; işte, sizi kurtların arasına kuzular gibi gönderiyorum. ⁴ Ne kese, ne torba, ne de çarık taşıyın; yolda kimseye selâm vermeyin. ⁵ Hangi eve girerseniz önce: Bu eve selâmet, diyin. ⁶ Ve orada selâmet oğlu varsa, selâmınız onun üzerinde kalır; yok ise, yine size döner. ⁷ Ve o evde kalın, onlarda ne varsa, yiyin ve için, zira işçi kendi ücretine müstahaktır. Evden eve gitmeyin. ⁸ Hangi şehre girerseniz, ve sizi kabul ederlerse, önünüze konulacak şeyleri yiyin; ⁹ orada olan hastaları iyi edin, ve onlara: Allahın melekûtu size yaklaştı, diyin. ¹⁰ Fakat her hangi şehre girerseniz, eğer sizi kabul etmezlerse, o şehrin meydanlarına çıkın ve diyin: ¹¹ Şehrinizden ayaklarımıza yapışan tozu da size karşı silkiyoruz; fakat bunu bilin ki, Allahın melekûtu size yaklaştı.

¹² Ben size derim ki, o günde o şehirden ziyade Sodoma kolaylık olacaktır. ¹³ Vay sana, ey Horazin! vay sana, ey Beytsayda! Eğer sizde vaki olan kudretli işler Sur ve Saydada vaki olsaydı, çoktan çul ve külde oturarak tövbe ederlerdi. ¹⁴ Fakat hüküm günü sizden ziyade Sur ve Saydaya kolaylık olacaktır. ¹⁵ Ey Kefernahum, göke kadar yükselecek misin? Sen ölümler diyarına kadar indirileceksin. ¹⁶ Sizi dinliyen beni dinler; ve sizi reddeden beni reddeder; beni reddeden ise, beni göndereni reddeder.

¹⁷ Ve yetmişler: Ya Rab, cinler bile senin isminle bize itaat ediyorlar, diyerek sevinçle döndüler. ¹⁸ Ve İsa onlara dedi: Şeytanın gökten şimşek gibi düştüğünü gördüm. ¹⁹ İşte, ben size yılanları ve akrepleri, ve düşmanın bütün kuvvetini ayak altına almak için hâkimiyet verdim; ve hiç bir şey size zarar vermiyecektir. ²⁰ Fakat ruhlar size itaat ettiler diye sevinmeyin, lâkin adlarınız göklerde yazıldı diye sevinin.

²¹ O saatte İsa Ruhülkudüsle mesrur oldu, ve dedi: Ey Baba, gökün ve yerin Rabbi, sana şükrederim ki, bu şeyleri hikmetlilerden ve akıllılardan gizledin, ve onları küçük çocuklara açtın; evet, Baba, zira indinde böylece hoş göründü. ²² Her şey Babam tarafından bana verildi; ve Oğul kimdir, Babadan başka kimse bilmez; ve Baba kimdir, Oğuldan, ve Oğulun ona keşfetmeği dilediği kimseden başkası bilmez. ²³ Ve şakirtlere dönerek ayrıca dedi: Sizin gördüğünüz şeyleri gören gözlerle ne mutlu! ²⁴ Çünkü size derim ki, çok peygamberler ve kırıllar sizin gördüğünüz şeyleri görmek dilediler, ve görmediler; ve işittiğiniz şeyleri işitmek dilediler, ve işitmediler.

²⁵ Ve işte, bir fakih kalktı ve: Ey Muallim, ebedî hayatı miras almak için ne yapayım? diyerek İsayı denedi. ²⁶ Ve İsa ona dedi: Şeriatte ne yazılmıştır? nasıl okursun? ²⁷ O cevap verip dedi: "Rab Allahını, bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün kuvvetinle, ve bütün fikrinle, ve komşunu kendin gibi seveceksin."* ²⁸ İsa da ona: Doğru cevap verdin, böyle yap, yaşarsın, dedi. ²⁹ Fakat o kendisini doğruya çıkarmak istiyerek İsayı dedi: Ya, benim komşum kimdir? ³⁰ İsa da söze başlayıp dedi: Adamın biri Yerusâlimden Erihaya iniyordu; haydutların eline düştü, ve onu soydular ve vurdular, yarı ölü bırakıp gittiler. ³¹ Rastgele bir kâhin o yoldan iniyordu; adamı görünce öteden geçip gitti. ³² Aynı suretle bir Levili de o yere geldiği zaman, onu gördü, öteden geçip gitti. ³³ Fakat bir Samiriyeli yolculuk ederken, onun bulunduğu yere geldi; onu görünce acıdı, ³⁴ yanına gitti, yaraları üzerine zeytin yağı ve şarap akıtıp onları sardı, ve onu kendi hayvanına bindirdi, bir hana götürdü ve ona baktı. ³⁵ Ertesi gün, iki dinar çıkardı, hancıya verdi ve:

Ona bak, ve bundan fazla ne harcedersen, yine döndüğüm zaman, sana öderim, dedi. ³⁶ Bu üçünden hangisi, haydutların eline düşen adamın komşusu oldu, sanırsın? ³⁷ Ve fakih: Ona acıyan, dedi. İsa da fakihe: Git, sen de böyle yap, dedi.

* Tesniye **6:5**; Levililer **19:18**.

³⁸ Yollarına giderlerken İsa bir köye girdi. Marta adlı bir kadın onu evine kabul etti. ³⁹ Meryem adlı bir kızkardeşi vardı, o da Rabbin ayakları dibinde oturup onun sözünü dinlerdi. ⁴⁰ Marta ise, işin çokluğundan şaşırılmıştı; İsaye gelerek dedi: Ya Rab, kızkardeşimin hizmette beni yalnız bırakması sence bir şey değil midir? İmdi ona söyle bana yardım etsin. ⁴¹ Fakat Rab cevap verip ona dedi: Marta, Marta, sen bir çok şeyler için üzülüp telâş ediyorsun; ⁴² fakat bir şeye ihtiyaç vardır; ve Meryem, kendisinden alınmayacak olan iyi payı seçmiştir.

BAP 11

VE vaki oldu ki, İsa bir yerde dua ediyordu, ve bitirdiği zaman, şakirtlerinden biri ona dedi: Ya Rab, Yahya şakirtlerine nasıl öğretti ise, bize de dua etmeği öğret. ² Ve İsa onlara dedi: Dua ettiğiniz zaman diyin: Ey Baba, ismin mukaddes olsun. Melekûtun gelsin. ³ Gündelik ekmeğimizi bize günden güne ver. ⁴ Ve günahlarımızı bize bağışla; zira biz de bize borçlu olan her adama bağışlarız. Ve bizi iğvaya götürme.

⁵ Ve onlara dedi: Aranızda kim var ki, bir dostu olup da gece yarısı ona gelsin ve desin: Dostum, bana üç ekmek ödünç ver; ⁶ çünkü yanıma bir dostum yoldan geldi, önüne koyacak bir şeyim yok; ⁷ ve o da içerden cevap vererek desin: Beni rahatsız etme; kapı artık kapanmıştır, ve çocuklarım yanımda yatıyorlar; kalkıp sana veremem? ⁸ Size derim: Kendisinin dostu olduğu için kalkıp ona vermezse de, onun arsızlığından dolayı kalkıp ihtiyacı ne ise ona verir. ⁹ Ben de size derim: Dileyin, size verilecektir; arayın, bulacaksınız; kapıyı çalın, size açılacaktır. ¹⁰ Zira her diliyen alır; arıyan bulur; ve kapıyı çalana açılır. ¹¹ Ve aranızda hangi baba var ki, oğlu ekmek istiyecek de, ona taş verecektir? yahut balık istiyecek de, balık yerine yılan verecektir? ¹² Yahut yumurta istiyecek de, ona akrep verecektir? ¹³ İmdi, sizler kötü olduğunuz halde, çocuklarınıza iyi hediyeler vermeği bilerseniz, semavî Baba kendisinden diliyenlere ne kadar ziyade Ruhülkudüsü verir!

¹⁴ İsa dilsiz bir cini çıkarıyordu. Ve vaki oldu ki, cin çıktığı zaman, dilsiz söyledi; halk şaşılar. ¹⁵ Fakat onlardan bazıları: Cinlerin reisi Beelzebul ile cinleri çıkarıyor, dediler. ¹⁶ Başkaları İsayı deniyerek kendisinden gökten alâmet istediler. ¹⁷ Fakat İsa, düşüncelerini bilerek, onlara dedi: İçinde ayrılık olan her ülke çöl olur; ve ev ev üzerine yıkılır. ¹⁸ Şeytan da kendisine karşı ayrılık ederse, onun ülkesi nasıl durur? Çünkü siz cinleri Beelzebul ile çıkardığımı söylüyorsunuz. ¹⁹ Eğer ben cinleri Beelzebul ile çıkarıyorsam, oğullarınız kimle çıkarıyorlar? bundan dolayı onlar sizin hâkimleriniz olacaklardır. ²⁰ Fakat ben Allahın parmağı ile cinleri çıkarıyorsam, bu halde Allahın melekûtu üzerinize gelmiştir. ²¹ Eğer iyi silâhlanmış kuvvetli bir adam kendi evini muhafaza ederse, malı selâmette olur; ²² fakat ondan daha kuvvetlisi gelip onu yenerse, güvendiği bütün silâhlarını alır, yağma ettiğini pay eder. ²³ Benimle beraber olmıyan bana muhaliftir, ve benimle beraber devşirmiyen dağıtır. ²⁴ Murdar ruh insandan çıktığı zaman, kurak yerlerden rahat arıyarak geçer, ve bulmayınca: Çıkılmış olduğum evime döneyim, der. ²⁵ Ve gelince, onu süpürülmüş, süslenmiş bulur. ²⁶ O zaman gider, kendisinden daha kötü başka yedi ruhu yanına alır; ve oraya girip otururlar; ve o adamın son hali ilkinden daha kötü olur.

²⁷ Ve vaki oldu ki, İsa bu şeyleri söylerken, cemaatten bir kadın yüksek sesle ona dedi: Seni taşıyan rahme ve emziren memelere ne mutlu! ²⁸ Fakat İsa dedi: Evet, Allahın

sözünü dinliyip onu tutanlara daha ne mutlu!

²⁹ Ve halk onun yanına birikmekte oldukları zaman, İsa söylemeğe başladı: Bu nesil kötü bir nesildir, alâmet arıyor; ona Yunus peygamberin alâmetinden başka bir alâmet verilmeyecektir. ³⁰ Zira Yunus nasıl Nineve ahalisine alâmet oldu ise, böylece İnsanoğlu da bu nesil için olacaktır. ³¹ Cenup kıralıçası* hüküm günü bu neslin adamları ile kalkacak, onları mahkûm edecektir; çünkü o, Süleymanın hikmetini dinlemek için dünyanın öte uçlarından geldi; ve işte, Süleymandan daha büyüğü buradadır. ³² Nineve ahali hüküm günü bu nesille kalkacaklar, ve onu mahkûm edecekler; çünkü onlar Yunusun vâzı ile tövbe ettiler; ve işte, Yunustan daha büyüğü buradadır.

* Süleymanı ziyarete gelen Şeba kıralıçası.

³³ Hiç kimse ışığı yakıp onu gizli yere, yahut da kilenin altına komaz, fakat girenler aydınlığı görsünler diye şamdana kor. ³⁴ Bedenin ışığı senin gözündür; eğer gözün sağ ise, bütün beden de nurlu olur; fakat eğer gözün kötü ise, beden de karanlık olur. ³⁵ İmdi sakın, sendeki ışık karanlık olmasın. ³⁶ Eğer bütün beden bir karanlık kısmı olmayıp nurlu ise, bir çerağ seni parıltısı ile aydınlattığı zaman nasılsa, öylece beden bütün nurlu olur.

³⁷ İsa söylerken, bir Ferisi onu kendisile yemek yemeğe çağırdı; o da girdi, ve sofraya oturdu. ³⁸ Ferisi onun yemekten önce yıkanmadığını görerek şaştı. ³⁹ Rab da ona dedi: Şimdi siz Ferisiler bardağın ve çanağın dışını temizlersiniz, fakat içiniz soygunculuk ve kötülükle doludur. ⁴⁰ Ey akılsızlar, dışı yapan içi de yapmadı mı? ⁴¹ Fakat siz içindekilerden sadaka verin; ve işte, her şey size temiz olur.

⁴² Fakat vay başınıza, ey Ferisiler! çünkü siz nânenin ve sedef otunun ve bütün sebzelerin ondallığını verirsiniz, halbuki doğruluğu ve Allah sevgisini bırakırsınız; bunları yapmalı idiniz, obirlerini de bırakmamalı idiniz. ⁴³ Vay başınıza, ey Ferisiler! çünkü havralarda baş kürsüleri ve çarşılarda selâmları seversiniz. ⁴⁴ Vay başınıza! çünkü, belirsiz kabirler gibisiniz, ve üzerlerinde gezen adamlar onları bilmezler.

⁴⁵ Ve fakihlerden biri İsaya cevap vererek dedi: Muallim, bu şeyleri söyliyerek bizi de kötülüyor. ⁴⁶ Ve İsa dedi: Sizin de vay başınıza, ey fakihler! zira taşınması güç yükleri insanlara yükliyorsunuz, kendiniz o yüklere bir parmağınızla dokunmuyorsunuz. ⁴⁷ Vay başınıza! çünkü siz peygamberlerin türbelerini bina ediyorsunuz, ve onları babalarınız öldürdüler. ⁴⁸ Öyle ise, babalarınızın işlerine şahit oluyorsunuz, ve hoş görüyorsunuz; çünkü babalarınız onları öldürdüler, siz de türbelerini yapıyorsunuz. ⁴⁹ Bunun için de Allahın hikmeti dedi: Ben onlara peygamberler ve resuller göndereceğim; onlardan bazılarını öldürecekler, bazılarını eza edecekler; ⁵⁰ ki, dünya kurulduğundan beri, bütün peygamberlerin dökülen kanı bu nesilden sorulabilsin; ⁵¹ Habilin kanından mezbah ile mabet arasında öldürülen Zekeriyânın kanına kadar, evet, sizlere derim ki, bu nesilden sorulacaktır. ⁵² Vay başınıza, ey fakihler! çünkü siz bilgi anahtarını kaldırdınız; kendiniz girmediniz, girenleri de bırakmadınız.

⁵³ İsa oradan çıktığı zaman, yazıcılar ve Ferisiler, ağzından bir şey kapmak için onu pusuda bekliyerek, ⁵⁴ kendisini şiddetle sıkıştırmağa ve bir çok şeyler hakkında söyletmeğe başladılar.

BAP 12

O sıralarda, halktan binlerce kişinin birbirini ezecek kadar toplanmış oldukları zaman, İsa önce kendi şakirtlerine söylemeğe başladı: Ferisilerin mayasından sakının, o ikiyüzlülüktür. ² Fakat açılmıyacak örtülü, ve bilinmeyecek gizli şey yoktur. ³ Bundan dolayı karanlıkta söylediğiniz her şey aydınlıkta işitilecek; ve iç odalarda kulağa söylediğiniz şeyler damların üzerinde ilân edilecektir. ⁴ Fakat siz dostlarıma diyorum:

Bedeni öldürüp de ondan sonra başka bir şey yapmağa kadir olmıyanlardan korkmayın. ⁵ Fakat kimden korkacağınızı size göstereyim: Öldürdükten sonra cehenneme atmağa kadir olandan korkun; evet, size derim, ondan korkun. ⁶ Beş serçe kuşu iki paraya* satılmaz mı? ve Allahın gözünde onlardan hiç biri unutulmuş değildir. ⁷ Fakat başınızın saçları da hep sayılıdır. Korkmayın, bir çok serçelerden daha değerlisiniz. ⁸ Ve size diyorum: Kim beni insanların önünde ikrar ederse, İnsanoğlu da onu Allahın melekleri önünde ikrar edecektir; ⁹ fakat beni insanların önünde kim inkâr ederse, Allahın melekleri önünde inkâr olunacaktır. ¹⁰ Ve kim İnsanoğluna karşı söz söylese, ona bağışlanacaktır; fakat Ruhülkudüse karşı küfredene bağışlanmayacaktır. ¹¹ Ve siz, havralar, reisler, ve hükümdarlar karşısına götürüldüğünüz zaman, nasıl ve ne cevap vereceğinizden, veya ne diyeceğinizden, kaygı çekmeyin; ¹² çünkü ne söylemek gerek idiğini o saatte Ruhülkudüs size öğretecektir.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

¹³ Ve halktan birisi İsa'ya dedi: Muallim, mirası benimle paylaşmasını kardeşime söyle. ¹⁴ Fakat İsa ona dedi: Ey adam, beni üzerinize kim hâkim veya kassam koydu? ¹⁵ Ve İsa onlara dedi: İyi bakın, ve kendinizi her türlü tamakârlıktan sakının; çünkü insanın hayatı kendisinde olan şeylerin çokluğunda değildir. ¹⁶ Ve İsa onlara bir mesel söyleyip dedi: Zengin bir adamın toprağı bol mahsul verdi; ¹⁷ ve o, içinden: Ne yapayım? çünkü mahsulümü koyacak yerim yok, diyerek düşünüyordu. ¹⁸ Ve: Şunu yaparım, dedi, ambarlarımı yıkarım, daha büyüklerini bina ederim; bütün zahiremi, malımı, oraya korum. ¹⁹ Ve canıma derim: Ey can, çok yıllar için toplanmış çok malın var; rahatına bak, ye, iç, safe sür. ²⁰ Fakat Allah ona dedi: Ey akılsız, bu gece canın senden isteniliyor; hazırladığın şeyler kimin olacak? ²¹ Kendisi için hazine toplıyan, ve Allahın indinde zengin olmıyan kimse böyledir.

²² Ve İsa şakirtlerine dedi: Bunun için sizlere diyorum: Ne yiyeceksiniz diye hayatınız için, ne giyeceksiniz diye bedeniniz için de, kaygı çekmeyin. ²³ Çünkü hayat yiyecekten, ve beden giyecekten daha üstündür. ²⁴ Kargalara bakın; onlar ne ekerler, ne de biçerler, ne kilerleri, ne de ambarları var; ve Allah onları besler; sizler kuşlardan ne kadar çok değerlisiniz! ²⁵ Sizden kim, kaygı çekmekle, boyunun ölçüsüne bir arşın* katabilir? ²⁶ Şöyle ki, en küçük şeye bile gücünüz yetmez ise, kalanları için neden kaygı çekiyorsunuz? ²⁷ Zambaklara bakın, nasıl büyüyorlar; ne çalışıyorlar, ne de iplik eğiriyorlar; ve size derim, Süleyman bile, bütün izzetinde, bunlardan biri gibi giyinmiş değildir. ²⁸ Fakat Allah, bugün tarlada bulunan, ve yarın fırına atılacak olan otu böyle giydirdirse, ey az imanlılar, sizi ne kadar ziyade giydirecektir? ²⁹ Siz ne yiyeceğinizi ve ne içeceğinizi aramayın, ne de vesvesede olun. ³⁰ Çünkü dünyanın milletleri hep bunları ararlar; Babanız da sizin bu şeylere muhtaç olduğunuzu bilir. ³¹ Fakat siz onun melekûtunu arayın, ve bu şeyler size artırılacaktır. ³² Ey küçük sürü, korkma; zira Babanız melekûtu size vermeğe razı oldu. ³³ Nenez varsa satın, ve sadaka verin; kendinize eskimiyen keseler, göklerde eksilmeyen hazine yapın; orada hırsız yaklaşmaz, ve güve de bozmaz. ³⁴ Çünkü hazineniz nerede ise, yüreğiniz de orada olacaktır.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

³⁵ Belleriniz kuşanmış, ışıklarınız yanar olsun; ³⁶ siz de efendileri düğünden döndüğü zaman gelip kapıyı çalınca, hemen ona açabilsinler diye, bekliyen adamlar gibi olun. ³⁷ Efendi geldiği zaman, beklemekte bulacağı o hizmetçilere ne mutlu! Doğrusu size derim, kendisi kuşanıp onları oturtacak, ve gelip onlara hizmet edecektir. ³⁸ Eğer ikinci nöbette, ve eğer üçüncüde gelir, onları böyle bulursa, o hizmetçilere ne mutlu! ³⁹ Fakat şunu bilin ki, eğer ev sahibi hırsızın hangi saatte geleceğini bilseydi, uyanık durup evini deldirmeğe

bırakmazdı. ⁴⁰ Siz de hazır olun; çünkü İnsanoğlu sanmadığınız saatte gelir.

⁴¹ Petrus dedi: Ya Rab, bu meseli bize mi, yoksa herkese de mi söylüyorsun? ⁴² Ve Rab

dedi: Zamanında onlara azıklarını vermek için hizmetçilerin başına efendinin koyduğu

sadık ve akıllı kâhya kimdir? ⁴³ Efendisi geldiği zaman, böyle yapmakta bulunduğu o

hizmetçiye ne mutlu! ⁴⁴ Gerçek size derim: Efendi bütün malları üzerine onu koyacaktır.

⁴⁵ Fakat o hizmetçi, yüreğinden: Efendim gelmekte gecikiyor, derse; köleleri ve cariyeleri

dövmeğe, yiyip içmeğe, ve sarhoş olmağa başlarsa, ⁴⁶ o hizmetçinin efendisi,

beklemediği bir günde, ve bilmediği bir saatte gelecek, onu iki parça edip payını

sadakatsizler ile verecektir. ⁴⁷ Efendisinin muradını bilen, ve hazırlık yapmayan,

efendisinin muradına göre de davranmayan hizmetçi, çok dayak yiyecektir; ⁴⁸ fakat

bilmiyerek dayağa müstahak iş gören, az dayak yiyecektir. Kime çok verilmişse, ondan

çok istenecektir; ve kime çok emanet edilmişse, ondan fazla istenecektir.

⁴⁹ Ben dünyaya ateş atmağa geldim; eğer şimdiden tutuşmuş ise, daha ne isterim? ⁵⁰

Fakat benim vaftizleneceğim bir vaftizim var; ve bu, yerine gelinciye kadar ne derece

sıkılmaktayım! ⁵¹ Dünyaya selâmet getirmeğe mi geldim sanıyorsunuz? Size derim ki:

Hayır, fakat daha doğrusu ayrılık getirmeğe geldim; ⁵² çünkü bundan sonra, bir evde beş

kişi olacak, üçü ikiye, ikisi üçe karşı ayrılacaklar. ⁵³ Baba oğula karşı, oğul babaya karşı;

ana kıza karşı, kız anasına karşı; kaynana geline karşı, gelin kaynanasına karşı

olacaklar.

⁵⁴ Ve İsa halka da dedi: Garptan bir bulut yükseldiğini görünce, hemen: İşte, yağmur

geliyor, dersiniz; ve öyle olur. ⁵⁵ Ve cenup yeli estiğini gördüğünüz zaman: Çok sıcak

olacak, dersiniz; ve öyle olur. ⁵⁶ Ey ikiyüzlüler! Yer ve gök yüzünü seçebiliyorsunuz,

fakat nasıl oluyor da, bu zamanı seçemiyorsunuz? ⁵⁷ Ve niçin kendiliğinizden doğruyu

ayırt etmiyorsunuz? ⁵⁸ Çünkü sen hasmınla beraber hükûmete giderken, yolda ondan

kurtulmağa çalış; ki, o seni hâkim önüne sürüklemesin, ve hâkim seni memura verip,

memur da seni zindana atmasın. ⁵⁹ Sana diyorum: Son pulu* da ödeyinciye kadar,

oradan çıkmıyacaksın.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

BAP 13

VE o anda orada bazı adamlar bulunup, İsa'ya Galileliler hakkında haber verdiler, o

Galileliler ki, Pilatus onların kanını kendi kurbanları ile karıştırmıştı. ² Ve İsa cevap verip

onlara dedi: Bu şeyleri çektiklerinden dolayı, bu Galilelileri bütün obir Galilelilerden daha

günahkâr mı sanıyorsunuz? ³ Size: Hayır, derim; fakat siz eğer tövbe etmezseniz,

hepiniz böylece helâk olacaksınız. ⁴ Yahut Siloamdaki kulenin üzerlerine yıkılıp

öldürdüğü bu on sekiz kişiyi, Yeruşalimde oturan adamların hepsinden fazla suçlu mu

sanıyorsunuz? ⁵ Size: Hayır, derim; fakat eğer siz tövbe etmezseniz, hepiniz böylece

helâk olacaksınız.

⁶ Ve İsa şu meseli söyledi: Bir adamın bağında dikili bir incir ağacı vardı; ve adam,

ağaçta yemiş aramağa geldi, bulmadı. ⁷ Ve bağcıya dedi: İşte, üç yıldır bu incir ağacında

yemiş aramağa geliyorum, ve bulmuyorum; onu kes, niçin toprağı da zayıflatsın? ⁸ Bağcı

cevap vererek ona dedi: Efendi, ben etrafını kazıncıya, gübreleyinciye kadar, onu bu yıl

da bırak; ⁹ eğer ondan sonra yemiş verirse, ne iyi; fakat vermezse, onu kesersin.

¹⁰ Ve İsa Sebt gününde havraların birinde öğretiyordu. ¹¹ Ve işte, on sekiz yıldan beri

kendisinde hastalık ruhu olan bir kadın; iki kat olmuştu, ve hiç bir suretle doğrulamazdı.

¹² İsa onu görünce çağırdı, ve kendisine dedi: Ey kadın, hastalığından kurtuldun. ¹³ İsa

ellerini onun üzerine koydu; ve kadın hemen doğruldu, ve Allaha hamdediyordu. ¹⁴

Havra reisi İsa Sebt günü şifa verdi diye gücenerek, cevap verip halka dedi: Altı gün

vardır ki, insan o günlerde işlemeli; bundan dolayı şifa bulmak için Sebt günü değil, o günlerde gelin. ¹⁵ Fakat Rab ona cevap verip dedi: Ey ikiyüzlüler! her biriniz Sebt günü öküzünü ve eşeğini yemlikten çözmiyor, ve suvarmağa götürmüyor mu? ¹⁶ İşte, Şeytanın on sekiz yıl bağlamış olduğu, İbrahim kızı olan bu kadın, Sebt günü bu bağdan çözülmemeli miydi? ¹⁷ Bu şeyleri söylediği zaman, kendisine karşı olanların hepsi utanıp bütün kalabalık onun yaptığı şanlı işlerin hepsine seviniyorlardı.

¹⁸ İmdi İsa dedi: Allahın melekûtu neye benzer? ve onu neye benzeteyim? ¹⁹ O, bir adamın alıp kendi bahçesine attığı bir hardal tanesine benzer; ve büyüüp bir ağaç oldu; gökün kuşları da onun dallarında yerleştiler.

²⁰ Ve yine İsa dedi: Allahın melekûtunu neye benzeteyim? ²¹ O, hamur mayasına benzer, ki, bir kadın onu aldı, üç ölçek unda, hepsi mayalanıncıya kadar, sakladı.

²² Ve İsa Yerusulime doğru yol alıyor, öğreterek şehirler ve köyler içinden geçiyordu. ²³

Birisi ona dedi: Ya Rab, kurtulanlar az mı? Ve İsa onlara dedi: ²⁴ Dar kapıdan içeri girmeğe uğraşın; çünkü size derim: Çokları içeri girmek istiycekler, giremeyecekler. ²⁵

Ev sahibi kalkıp bir kere kapıyı kapayınca, siz dışarda kalarak: Ya Rab, bize aç! diye, kapıyı çalmağa başlayacaksınız; ve o cevap verip size: Sizin nereden olduğunuzu bilmem, diyecek; ²⁶ o zaman demeğe başlayacaksınız: Biz senin önünde yiyip içtik, ve sen bizim meydanlarımızda öğrettin; ²⁷ ve o diyecek: Size nereden olduğunuzu bilmem, diyorum; ey sizler, bütün haksızlık işleyenler, benden uzak olun. ²⁸ İbrahimi, İshakı, Yakubu, ve bütün peygamberleri, Allahın melekûtunda, kendinizi ise dışarı kovulmuş gördüğünüz zaman, orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacak. ²⁹ Şark ve garptan, şimal ve cenuptan gelip Allahın melekûtunda oturacaklar. ³⁰ Ve işte, sonuncular var ki, birinciler olacaklar, ve birinciler var ki, sonuncular olacaklar.

³¹ Hemen o saatte bazı Ferisiler İsaya: Buradan çık git, çünkü Hirodes seni öldürmek istiyor, diyerek geldiler. ³² Ve İsa onlara dedi: Gidin, o tilkiye söyleyin: İşte, ben bugün ve yarın cinleri çıkarıyorum ve şifalar veriyorum, ve üçüncü gün sonuma ererim. ³³ Bununla beraber bugün ve yarın ve ertesi günü yoluma gitmeliyim; zira bir peygamberin Yerusulimden dışarda öldürülmesi olamaz. ³⁴ Ey Yerusulim, peygamberleri öldüren ve kendisine gönderilenleri taşıyan Yerusulim! Tavuk, piliçlerini kanatları altına nasıl toplarsa, ben de senin çocuklarını kaç kere öyle toplamak istedim, ve siz istemediniz! ³⁵ İşte, eviniz size bırakılıyor; ve size diyorum, Siz: Rabbin ismile gelen mubarek olsun, diyinceye kadar, beni görmeyeceksiniz.

BAP 14

VE vaki oldu ki, bir Sebt günü Ferisi reislerinden birinin evine ekmek yemeğe gittiği zaman, onlar İsaya gözetliyorlardı. ² Ve işte, istiskalı bir adam onun önünde idi. ³ Ve İsa cevap verip fakihler ve Ferisilere söyliyerek dedi: Sebt günü şifa vermek caiz midir, yahut değil midir? ⁴ Fakat onlar sustular. Ve onu alıp iyi etti ve salıverdi. ⁵ Ve İsa onlara dedi: Sizden kimin bir eşeği yahut bir öküzü kuyuya düşse, Sebt gününde onu hemen dışarı çıkarmaz? ⁶ Ve bunlara karşı cevap veremediler.

⁷ Ve çağırılanların baş yerleri nasıl seçtiklerini İsa görünce, onlara bir mesel söyliyip dedi: ⁸ Sen bir kimse tarafından düğüne çağırıldığın zaman, baş yere oturma; belki senden üstün sayılan bir kimse onun tarafından çağırılmıştır, ⁹ seni ve onu çağırılan gelip sana: Bu adama yer ver, der, sen de utanarak en alt yere oturmağa başlarsın. ¹⁰ Fakat çağırıldığın zaman, git, en alt yere otur da seni çağırılan gelip sana: Ey dost, yukarı çık, desin; o zaman bütün seninle beraber yemekte oturanlar karşısında sana itibar olur. ¹¹ Çünkü her kendini yükselten alçaltılır, ve kendini alçaltan yükseltilir.

¹² Ve İsa kendini çağırana da dedi: Sen bir öğle yahut bir akşam yemeği yaptığın zaman,

ne dostlarını, ne kardeşlerini, ne akrabaları, ne zengin komşularını çağır; ta ki, onlar da seni çağırarak sana bir karşılık olmasın. ¹³ Fakat ziyafet ettiğin vakit, fakirleri, sakatları, topalları, körleri çağır; ¹⁴ ve mutlu olursun; çünkü onların sana karşılık yapacak bir şeyleri yoktur; fakat sana salihlerin kıyametinde karşılık verilir.

¹⁵ Ve yemekte onunla beraber oturanlardan biri bu şeyleri işitince, İsa'ya dedi: Allahın melekûtunda ekmeğe yiyecek olana ne mutlu! ¹⁶ Fakat İsa ona dedi: Adamın biri bir büyük akşam yemeği yaptı, çok kimseyi çağırdı, ¹⁷ ve yemek vaktinde çağırılanlara: Gelin, çünkü şimdi hazırdır, demek için hizmetçisini gönderdi. ¹⁸ Hepsi birden özür dilemeğe başlayarak, birincisi ona dedi: Bir tarla satın aldım, çıkıp onu görmekliğim lâzım; sana rica ederim, beni mazur gör. ¹⁹ Ve bir başkası dedi: Beş çift öküz satın aldım, onları denemeğe gidiyorum; sana rica ederim, beni mazur gör. ²⁰ Bir başkası da dedi: Ben evlendim, bundan dolayı gelemem. ²¹ Ve hizmetçi gelip efendisine bu şeyleri söyledi. O zaman ev sahibi kızarak, hizmetçisine dedi: Çabuk, şehrin meydanlarına, sokaklarına git, fakirleri, sakatları, körleri ve topalları buraya getir. ²² Ve hizmetçi dedi: Efendi, senin emrin yapıldı, daha yer var. ²³ Ve efendi hizmetçiye dedi: Yollara ve çitlerin boyuna çık, bulduklarını içeri girmeğe zorla da evim dolsun. ²⁴ Çünkü size diyorum ki, çağırılan adamlardan hiç biri akşam yemeğinden tatmıyacaktır.

²⁵ Büyük kalabalıklar İsa ile beraber gidiyorlardı; ve İsa dönüp onlara dedi: ²⁶ Eğer bir kimse bana gelir, ve kendi babasına, anasına, karısına, çocuklarına, kardeşlerine, kızkardeşlerine, evet hattâ kendi canına buğzetmezse, benim şakirdim olamaz. ²⁷ Her kim haçını taşıyıp arkamdan gelmezse, benim şakirdim olamaz. ²⁸ Çünkü sizden kim bir kule yapmak ister de, onu tamamlayacak şeyi var mı diye, oturup önce masrafı hesap etmez? ²⁹ Ta ki, temel koyup bitiremediği zaman onu görenlerin hepsi: ³⁰ Bu adam yapmağa başladı, bitiremedi, diye onunla eğlenmeğe başlamasınlar. ³¹ Yahut hangi kırıl başka bir kıralla cenkte karşılaşmağa gittiği zaman, yirmi bin ile üzerine gelene on bin ile karşı çıkabilir miyim diye, önce oturup öğütleşmez? ³² Yoksa öteki kırıl daha çok uzakta iken, elçiler gönderir, nasıl barış olur diye sorar. ³³ Bunun için sizden her kim bütün varından böylece vazgeçmezse, benim şakirdim olamaz. ³⁴ Tuz iyidir; fakat tuz da tatsız olmuşsa, ne ile ona tat verilir? ³⁵ O, ne toprağa ne de gübreye yarar; onu dışarı atarlar. İşitecek kulakları olan işitsin.

BAP 15

BÜTÜN vergi mültezimleri ile günahkârlar İsa'yı dinlemek için ona yaklaşıyorlardı. ² Ferisiler ve yazıcılar: Bu adam günahkârları kabul ediyor, onlarla beraber yiyor, diye mırıldanıyorlardı.

³ İsa onlara şu meseli söyleyerek dedi: ⁴ Sizden kim, yüz koyunu olup bunlardan birini kaybettiği zaman doksan dokuzunu kırdan bırakarak kaybolanı buluncıya kadar, arkasından gitmez? ⁵ Ve onu bulduğu zaman, sevinerek omuzlarına alır. ⁶ Eve gelince, dostlarını, komşularını çağırıp onlara der: Benimle beraber sevinin, çünkü kaybolan koyunumu buldum. ⁷ Size diyorum: Böylece, tövbe eden bir günahkâr için, tövbeye muhtaç olmıyan doksan dokuz salih kimse için olduğundan fazla gökte sevinç olur.

⁸ Yahut hangi kadının on gümüş parası olur da, birini kaybederse, ışık yakıp evi süpürmez, onu buluncıya kadar, iyice araştırmaz? ⁹ Ve onu bulunca dost ve komşu kadınları çağırıp der: Benimle beraber sevinin çünkü kaybettiğim parayı buldum. ¹⁰

Böylece, size derim: Tövbe eden bir günahkâr için Allahın melekleri önünde sevinç olur.

¹¹ Ve İsa dedi: Bir adamın iki oğlu vardı; ¹² bunlardan küçüğü babasına dedi: Baba, malından payıma düşeni bana ver. Ve baba varını onlara pay etti. ¹³ Bir kaç gün sonra, küçük oğul her şeyi topladı, uzak bir memlekete gitti; ve orada sefahetle yaşayarak

malını telef etti. ¹⁴ Ve hepsini sarfettikten sonra, o memlekette büyük bir kıtlık çıktı; ve yoksulluk duymağa başladı. ¹⁵ Ve gitti, o memleket ahalisinden birine takıldı; o da kendisini tarlalarına domuz gütmeye yolladı. ¹⁶ Ve çocuk domuzların yedikleri keçi boynuzu ile karnını doyurmak istiyor, ve kimse ona vermiyordu. ¹⁷ Kendine geldiği zaman dedi: Babamın işçilerinden ne kadarının artan ekmekleri var, ben ise burada açlıktan helâk oluyorum. ¹⁸ Kalkayım, babama gideyim, ve ona diyeyim: Baba, ben göke karşı, ve senin gözünde suç işledim; ¹⁹ artık senin oğlun denilmeğe lâıyk değilim; beni işçilerinden biri gibi et. ²⁰ Ve kalktı, babasına geldi. Fakat henüz uzakta iken, babası onu görüp acıdı, koştı, boynuna sarıldı ve öptü. ²¹ Ve oğlu ona dedi: Baba, ben göke karşı, ve senin gözünde suç işledim, ben artık senin oğlun denilmeğe lâıyk değilim. ²² Fakat baba hizmetçilerine dedi: En iyi kaftanı çabuk getirin, ona giydirin; parmağına bir yüzük takın, ayaklarına çarık giydirin; ²³ ve besili danayı getirip kesin, yiyelim ve eğlenelim; ²⁴ çünkü benim bu oğlum ölmüştü, dirildi; kaybolmuştu, bulundu. Ve onlar eğlenmeye başladılar. ²⁵ Ve büyük oğlu tarlada idi; eve gelirken yaklaştığı zaman, musiki ve oyun sesleri işitti. ²⁶ Hizmetçilerden birini yanına çağırıp: Bunlar nedir? diye sordu. ²⁷ Hizmetçi de ona dedi: Kardeşin geldi; ve baban besili danayı kesti, çünkü onu sağ salım buldu. ²⁸ Fakat o kızdı, ve içeri girmek istemiyordu; babası dışarı çıktı, ve ona yalvardı. ²⁹ Fakat o cevap verip babasına dedi: İşte, bunca yıldır sana hizmet ediyorum, hiç bir vakit senin emrinden çıkmadım; ve hiç bir vakit dostlarımla eğleneyim diye bana bir oğlak vermedin; ³⁰ fakat senin malını kötü kadınlarla yiyen bu oğlun gelince onun için besili danayı kestin. ³¹ Ve baba ona dedi: Oğul, sen daima benimle berabersin, ve her nem varsa, senindir. ³² Fakat eğlenmek ve sevinmek gerekti, çünkü senin bu kardeşin ölmüştü, dirildi; kaybolmuştu, bulundu.

BAP 16

İSA şakirtlerine dahi dedi: Zengin bir adamın bir kâhyası vardı; ve efendisine malını israf ediyor diye onun için şikâyet ettiler. ² Ve o, kâhyayı çağırıp kendisine dedi: Senin hakkında bu işittiğim nedir? Kâhyalığının hesabını ver; çünkü artık sen kâhyalık edemezsin. ³ Ve kâhya içinden dedi: Efendim kâhyalığı benden alıyor; ne yapayım? Toprak kazmağa gücüm yetmez; dilenmekten utanırım. ⁴ Kâhyalıktan çıkarıldığım zaman, beni kendi evlerine kabul etsinler diye ne yapacağımı buldum. ⁵ Ve efendisine borçlu olanlardan her birini yanına çağırıp, birincisine dedi: Efendime ne kadar borçlusun? ⁶ Ve o: Yüz bat* zeytin yağı, dedi. Kâhya ona dedi: Senedini al, çabuk oturup elli yaz. ⁷ O zaman bir başkasına: Sen ne kadar borçlusun? dedi. Ve o: Yüz kor* buğday, dedi. Kâhya ona: Senedini al, ve seksen yaz, dedi. ⁸ Efendisi sadakatsiz kâhyayı methetti; çünkü akıllıca davranmıştı; çünkü bu zamanın oğulları kendi nesline karşı nurun oğullarından daha akıllıdır. ⁹ Ve ben size diyorum: Haksızlık mammonu* ile kendinize dostlar edinin de, o tükendiği zaman, sizi ebedî meskenlere kabul etsinler. ¹⁰ En azda sadık olan çokta dahi sadıktır; en azda sadakatsiz olan çokta dahi sadakatsizdir. ¹¹ İmdi haksız mammonda sadık olmadığınız halde, gerçek serveti size kim emniyet eder? ¹² Başkasının şeylerinde sadık olmadığınız halde, kendinizin olanı size kim verir? ¹³ Hiç bir hizmetçi iki efendiye hizmet edemez; çünkü ya birinden nefret eder, ötekini sever; yahut birini tutar, ötekini hor görür. Siz Allaha ve mammona hizmet edemezsiniz.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

* *Zenginlik.*

¹⁴ Ve Ferisiler, ki parayı severler, bunların hepsini işitip İsa ile eğleniyorlardı. ¹⁵ İsa da onlara dedi: Siz insanların gözünde kendinizi suçsuz çıkaran adamlarsınız; fakat Allah

yüreğinizi bilir; çünkü insanlar arasında iyi olan şey Allah indinde menfurdur. ¹⁶ Şeriat ve peygamberler Yahyaya kadar idi; o zamandan beri, Allahın melekûtu müjdeliyor, ve herkes ona zorla giriyor. ¹⁷ Fakat gökle yerin geçmesi, şeriatın bir noktasının düşmesinden daha kolaydır.

¹⁸ Karısını boşıyan, ve bir başkası ile evlenen her adam zina eder; ve bir kocanın boşadığı ile evlenen zina eder.

¹⁹ Zengin bir adam vardı, ve o erguvanî ile ince keten giyip her gün zevk ederek yer, içerdi; ²⁰ ve Lazar denilen bir fakir, yara ile dolu olup zengin adamın sofrasından düşen kırıntılarla doyurulmak istiyerek, onun kapısına yatırılırdı; ²¹ hattâ köpekler gelip onun yaralarını yalarlardı. ²² Ve vaki oldu ki, fakir öldü, ve melekler tarafından İbrahimin kucağına götürüldü; ve zengin de ölüp gömüldü. ²³ Ölüler diyarında, azap içinde olarak, gözlerini kaldırdı, uzakta İbrahimi ve kucağında olan Lazarı gördü. ²⁴ Ve feryat edip dedi: Ey İbrahim baba, bana acı, Lazarı gönder de, parmağının ucunu suya batırsın, benim dilimi serinletsin; zira ben bu alevde azap çekiyorum. ²⁵ Fakat İbrahim dedi: Ey oğul, sen yaşarken iyi şeylerini aldığını, ve Lazarın aynı suretle kötü şeyleri aldığını an; fakat o şimdi burada teselli ediliyor, ve sen azap çekiyorsun. ²⁶ Bunların hepsinden başka, buradan size geçmek isteyenler geçemesinler, ve oradan bize hiç kimse geçmesin diye, sizinle bizim aramıza büyük bir çukur konulmuştur. ²⁷ Ve o dedi: Öyle ise, ey baba, sana yalvarırım, onu babamın evine gönder; ²⁸ çünkü beş kardeşim var ki, onlar da bu azap yerine gelmesinler diye şahadet etsin. ²⁹ Fakat İbrahim dedi: Musa ile peygamberleri var; onları dinlesinler. ³⁰ Ve o dedi: Hayır, İbrahim baba; fakat ölülerden biri onlara giderse, tövbe ederler. ³¹ Ve İbrahim ona dedi: Eğer Musayı ve peygamberleri dinlemiyorlarsa, ölülerden biri kalksa bile onlar kanmaz.

BAP 17

VE İsa şakirtlerine dedi: Tökezlerin gelmemesi olamaz; fakat vay o adama ki, onun vasıtası ile gelir! ² Bu küçüklerden birini sürçtürmekten ise, boynuna bir değirmen taşı takılıp denize atılması kendisi için kârlı olur. ³ Sakının; eğer kardeşin suç işlerse, onu azarla; eğer tövbe ederse, ona bağışla. ⁴ Eğer sana karşı günde yedi kere suç işler, ve yedi kere: Tövbe ederim, diyerek, sana dönerse, ona bağışlıyacaksın.

⁵ Ve resuller Rabbe: İmanımızı artır, dediler. ⁶ Ve Rab dedi: Eğer bir hardal tanesi kadar imanınız olsaydı, siz bu dut ağacına: Kökünden sököl, denizin içine dikil, der idiniz, ve size itaat ederdi. ⁷ Fakat sizden kim var ki, çift süren yahut çobanlık eden bir hizmetçisi olup da, tarladan eve gelince, ona: Hemen gel, sofraya otur, der; ⁸ fakat ona: Akşam yiyeceğimi hazırla, kuşan, ve ben yiyip içinciye kadar, bana hizmet et; ondan sonra sen yer içersin, demez mi? ⁹ Hizmetçiye emrettiği şeyleri yaptığından dolayı ona teşekkür eder mi? ¹⁰ Siz de böylece, size emredilen bütün şeyleri yaptığınız zaman: Biz faidesiz kullarız; bize borç olanı yaptık, diyin.

¹¹ Ve vaki oldu ki, Yerusâlime giderken, İsa Samiriye ve Galile sınırı boyunca geçiyordu.

¹² Ve köyün birine girerken, cüzamlı on adam, uzakta durarak, onu karşıladılar; ¹³ ve onlar: Ey Üstat İsa, bize acı! diye çağırdılar. ¹⁴ İsa onları görünce kendilerine dedi: Gidin, kendinizi kâhinlere gösterin. Ve vaki oldu ki, onlar giderken, temiz oldular. ¹⁵ Onlardan biri, iyi olduğunu görüp, yüksek sesle Allaha hamdederek, geri döndü; ¹⁶ ve teşekkür edip İsanın ayaklarına kapandı; ve o, bir Samiriyeli idi. ¹⁷ İsa cevap verip dedi: On kişi de temizlenmedi mi? Dokuzu nerede? ¹⁸ Bu yabancidan başka, Allaha hamdetmek için geri dönen olmadı mı? ¹⁹ Ve İsa ona dedi: Kalk, git; imanın seni kurtardı.

²⁰ Ferisiler tarafından, Allahın melekûtu ne vakit gelir, diye İsaya sorulduğu zaman, onlara cevap verip dedi: Allahın melekûtu gözle görülerek gelmez; ²¹ ne de: İşte burada!

yahut: Orada! diyeceklerdir; çünkü işte, Allahın melekûtu içinizedir.

²² İsa şakirtlere dedi: Günler gelecek ki, o zaman İnsanoğlunun günlerinden birini görmeği diliyeceksiniz, ve görmeyeceksiniz. ²³ Ve size: İşte, orada! İşte, burada! diyecekler; gitmeyin, ve onların arkasından koşmayın; ²⁴ zira gökün altında, şimşek bir yanda çakıp gökün obir yanına kadar aydınlattığı gibi, İnsanoğlu da kendi gününde böyle olacaktır. ²⁵ Fakat önce ona çok şeyler çekmek, ve bu nesil tarafından reddolunmak gerek. ²⁶ İnsanoğlunun günlerinde de, Nuhun günlerinde olduğu gibi olacaktır. ²⁷ Nuhun gemiye girdiği güne kadar, yerler, içerler, evlenirler, kocaya verilirlerdi; ve tufan geldi, hepsini helâk etti. ²⁸ Lûtun günlerinde de böyle oldu; yerler, içerler, satın alırlar, satarlar, dikerler, bina ederlerdi; ²⁹ fakat Lût Sodomdan çıktığı gün, gökten ateş ve kükürt yağdı, ve hepsini helâk etti; ³⁰ İnsanoğlunun görüldüğü gün de böyle olacaktır. ³¹ O günde, kendisi damın üzerinde, ve eşyası evin içinde olan adam, onları almak için aşağı inmesin; böylece tarlada olan da geri dönmesin. ³² Lûtun karısını* hatırlayın. ³³ Her kim canını kurtarmağa çalışırsa, onu zayedecektir; fakat kim canını zayederse, onu yaşatacaktır. ³⁴ Size diyorum: O gece bir yatakta iki kişi bulunacak; biri alınacak, obiri bırakılacak. ³⁵ Birlikte değirmen çeken iki kadın olacak; biri alınacak, obiri bırakılacak.* ³⁷ Ve onlar cevap verip İsaya: Nerede, ya Rab? dediler. İsa onlara: Leş nerede ise, kartallar da orada toplanacaklar, dedi.

* Tekvin **19:26**.

* Bazı muteber eski metinlerde **36** ıncı âyet ilâve olunmuştur: *Tarlada iki adam olacak, biri alınacak, obiri bırakılacaktır.* Bak, Matta **24:40**.

BAP 18

VE daima dua etmeleri, ve hiç usanmamaları lâzım olduğuna dair İsa onlara bir mesel söyleyip dedi: ² Bir şehirde Allahtan korkmaz, ve insana riayet etmez bir hâkim vardı; ³ o şehirde bir dul kadın da vardı; ve: Hasmımdan hakkımı al, diyerek hâkime gelirdi. ⁴ Ve hâkim bir müddet istemedi, fakat sonra kendi kendine dedi: Her ne kadar ben Allahtan korkmaz, insana riayet etmezsem de, ⁵ yine bu dul kadının beni rahatsız etmesinden dolayı onun hakkını alayım da, daima gelip beni incitmesin. ⁶ Ve Rab dedi: Adaletsiz hâkimin ne dediğini işitin. ⁷ Ve Allah onlar için sabırlı ise de, gece gündüz kendisine feryat eden seçilmiş olanlarının hakkını almıyacak mı? ⁸ Size derim ki, haklarını tez alacaktır. Bununla beraber İnsanoğlu geldiği vakit yeryüzünde iman bulacak mı?

⁹ Kendilerinin salih olduğuna güvenen, ve bütün başkalarını hor gören bazılarına İsa şu meseli de söyledi: ¹⁰ İki kişi dua etmek için mabede çıktılar; biri Ferisi, obiri vergi mültezimi idi. ¹¹ Ferisi durdu, ve kendi kendine şöyle dua etti: Ya Allah, sana şükrederim ki, ben başka adamlar gibi, soyguncu, haksız, zina işleyici, yahut şu vergi mültezimi gibi de değilim. ¹² Haftada iki kere oruç tutarım; bütün gelirim ondalığını veririm. ¹³ Fakat vergi mültezimi, uzakta durarak, gözlerini bile göke kaldırmak istemiyordu; ancak: Ya Allah, ben günahkâra merhamet kıl, diyerek göğsüne vuruyordu. ¹⁴ Size diyorum: Bu adam ötekinden ziyade salih sayılarak evine indi; zira kendini yükselten her adam alçaltılır; fakat kendini alçaltan yükseltilir.

¹⁵ Ve onlara dokunsun diye İsaya küçük çocuklarını da getiriyorlardı; fakat şakirtler bunu görünce onları azarladılar. ¹⁶ Fakat İsa: Bırakın, çocuklar bana gelsinler, ve onlara mani olmayın; çünkü Allahın melekûtu bu gibilerindir, diyerek onları yanına çağırdı. ¹⁷ Doğrusu size derim: Kim Allahın melekûtunu küçük çocuk gibi kabul etmezse, asla ona girmeyecektir.

¹⁸ Ve bir reis ona: İyi Muallim, ebedî hayatı miras almak için ne yapayım? diye sordu. ¹⁹ Ve İsa ona dedi: Niçin bana iyi diyorsun? Birden başka, kimse iyi değildir, o da Allahtır.

²⁰ Sen emirleri bilirsin: “Zina etmiyesin; Katletmiyesin; Çalmıyasın; Yalan şahadet etmiyesin; Babana ve anana hürmet et.”* ²¹ Ve o dedi: Çocukluğumdan beri bütün bu şeyleri tuttum. ²² Ve İsa bunu işitince, ona dedi: Daha bir eksiğin var; nen varsa sat, fakirlere dağıt, göklerde hazinen olacaktır; ve gel benim ardımca yürü. ²³ Fakat o, bu şeyleri işitince, çok kederlendi, zira çok zengindi. ²⁴ Ve İsa onu görerek dedi: Serveti olanlar Allahın melekûtuna ne kadar güçlkle girerler! ²⁵ Çünkü devenin iğne deliğinden geçmesi, zenginın Allahın melekûtuna girmesinden daha kolaydır. ²⁶ Ve bunu işitenler: Öyle ise, kim kurtulabilir? dediler. ²⁷ Fakat İsa dedi: İnsanlar indinde mümkün olmıyan şeyler Allah indinde mümkündür. ²⁸ Ve Petrus dedi: İşte, kendimizinkileri bıraktık, ve senin ardınca geldik. ²⁹ Ve İsa onlara dedi: Doğrusu size derim: Allahın melekûtu uğruna, ev, ya karı, ya kardeşler, ya ana baba, ya çocuklar bırakmış olan, ³⁰ bu zamanda kat kat ziyade, ve gelecek dünyada ebedî hayat almıyacak olan kimse yoktur. * Çıkış **20:12-16**; Tesniye **5:16-20**.

³¹ Ve İsa Onikileri yanına aldı, ve onlara dedi: İşte, biz Yerusálime çıkıyoruz, ve İnsanoğluna peygamberler vasıtası ile yazılmış olan şeylerin hepsi sonuna kadar yapılacaktır. ³² Çünkü Milletlerin eline verilecek; onunla eğlenecekler, ona hakaret edecekler, üzerine tükürülecek; ³³ ve onu dövecekler ve öldürecekler; ve üçüncü gün kıyam edecekler. ³⁴ Onlar bu şeylerin hiç birini kavrıyamadılar; bu söz kendilerine gizli kaldı, ve söylenenleri anlamadılar.

³⁵ Ve vaki oldu ki, İsa Erihaya yaklaşırken, bir kör, yol kenarında dilenerek oturuyordu; ³⁶ ve bir kalabalığın geçtiğini işiterek, bu nedir diye sordu.

³⁷ Ona Nâsıralı İsanın geçtiğini haber verdiler. ³⁸ Kör: Ey Davud oğlu İsa, bana acı! diye bağırdı. ³⁹ Ve önden gidenler sussun diye onu azarladılar; fakat daha çok bağırdı: Ey Davud oğlu, bana acı! ⁴⁰ İsa durdu, onun kendisine getirilmesini emretti; ve kör yaklaşınca, ⁴¹ İsa ona sordu: Ne istiyorsun ki, sana yapayım? Ya Rab, gözlerim görsün, dedi. ⁴² İsa da ona: Gözlerin görsün; imanın seni kurtardı, dedi. ⁴³ Ve hemen gördü, ve Allaha hamdederek, İsanın ardınca gitti; bütün halk, bunu gördükleri zaman, Allaha hamdettiler.

BAP 19

VE İsa Erihaya girip geçiyordu. ² Ve işte, Zakkay adlı bir adam vardı, vergi başmültezimi idi, ve zengindi. ³ İsanın kim olduğunu görmeğe çalışıyordu; ve kalabalık yüzünden göremedi, çünkü boyu kısa idi. ⁴ Onu görmek için önden koşarak, bir yabani incir ağacına çıktı; çünkü İsa o yoldan geçecekti. ⁵ Ve İsa o yere gelince yukarı bakıp ona dedi: Zakkay, acele et, aşağı in; çünkü bugün senin evinde kalmam gerek. ⁶ O acele etti, aşağı indi, ve İsayı sevinçle evine aldı. ⁷ Bunu gördükleri zaman: Bir günahkâr adamın yanına konuk oldu, diyerek hepsi mırıldanıyorlardı. ⁸ Fakat Zakkay durup Rabbe dedi: İşte, ya Rab, malımın yarısını fakirlere veriyorum; ve eğer ben kimseden tehdit ile bir şey aldımsa, dört katını geri veririm. ⁹ İsa ona dedi: Bugün bu eve kurtuluş erdi, çünkü bu da bir İbrahim oğludur. ¹⁰ Çünkü İnsanoğlu kaybolmuş olanı aramağa ve kurtarmağa geldi.

¹¹ Onlar bu şeyleri dinlerken, İsa bir mesel daha söyledi, zira Yerusálime yakındı, ve Allahın melekûtu hemen görünecek sanıyorlardı. ¹² Bundan dolayı İsa dedi: Asilzade bir adam kendisine bir kırallık alıp dönmek üzere uzak bir memlekete gitti. ¹³

Hizmetçilerinden on kişi çağırıldı, ve onlara on mına* verip dedi: Ben gelinceye kadar bununla ticaret edin. ¹⁴ Fakat onun hemşerileri kendisinden nefret ederlerdi: Bu adamın üzerimize kırıl olmasını istemeyiz, diye arkasından elçiler gönderdiler. ¹⁵ Ve vaki oldu ki, kırallığı alıp geri gelince, kendilerine para vermiş olduğu hizmetçilerinin ne kazanç yaptıklarını anlasın diye onların kendi yanına çağırılmasını emretti. ¹⁶ Birincisi: Efendi,

senin mınan on mına daha kazandı, diyerek onun karşısına geldi. ¹⁷ Ve hizmetçiye dedi: Aferin, iyi hizmetçi! en azda sadık olduğun için, on şehir üzerine hâkim ol. ¹⁸ Ve ikincisi: Efendi, senin mınan beş mına kazandı, diyerek geldi. ¹⁹ Ve buna da: Sen de beş şehir üzerine ol, dedi. ²⁰ Bir başkası: Efendi, işte senin mınan, onu bir çevreye sarıp sakladım, diyerek geldi. ²¹ Zira senden korktum, çünkü sen sert adamsın; komadığını alır, ekmediğini biçersin. ²² Efendi ona dedi: Ey kötü hizmetçi, kendi ağzından sana hükmedeceğim. Benim sert adam olduğumu, komadığım şeyi aldığımı, ekmediğim şeyi biçtiğimi biliyordun; ²³ öyle ise, paramı niçin bankaya vermedin? geldiğim zaman onu faizile isterdim. ²⁴ Ve orada bulunanlara dedi: Ondan mınayı alın, ve on mınası olana verin. ²⁵ Ve onlar kendisine dediler: Efendi, onun on mınası var. ²⁶ Ben size diyorum ki, kimin var ise, ona verilecektir; ve kendisinde olmıyandan, elindeki de alınacaktır. ²⁷ Lâkin üzerlerine kiral olmamı istemiyen o düşmanlarımı buraya getirin, ve önümde öldürün.

* Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

²⁸ İsa bunları söyledikten sonra, Yerusâlime çıkarak önde yürüyordu.

²⁹ Ve vaki oldu ki, Beytfaci ile Beytanyaya yaklaştığı zaman, Zeytinlik denilen dağda, şakirtlerinden ikisini gönderip dedi: ³⁰ Karşınızdaki köye gidin; oraya girince şimdiye kadar üzerine kimsenin binmemiş olduğu bağlı bir sığa bulacaksınız; onu çözüp getirin.

³¹ Ve eğer bir kimse: Onu niçin çözüyorsunuz? diye sorarsa, şöyle dersiniz: Rabbin ona ihtiyacı var. ³² Ve gönderilmiş olanlar gittiler, kendilerine söylediği gibi buldular. ³³ Sıpayı çözdükleri zaman, sahipleri onlara: Niçin sıpayı çözüyorsunuz? dediler. ³⁴ Onlar da: Rabbin ona ihtiyacı var, dediler. ³⁵ Onu İsayâya getirdiler; ve esvaplarını sıpanın üzerine koyarak İsayı üstüne bindirdiler. ³⁶ O giderken, esvaplarını yola seriyorlardı. ³⁷ Ve artık oraya yaklaştığı zaman, Zeytinlik dağının inişinde, bütün şakirtlerin kalabalığı görmüş oldukları bütün kudret işlerinden dolayı sevinerek yüksek sesle Allaha hamdetmeğe başladılar; ³⁸ ve dediler: Rabbin ismile gelen Kiral mubarek olsun; gökte selâmet ve en yücelerde izzet! ³⁹ Ve kalabalık içindeki Ferisilerden bazıları İsayâya: Muallim, şakirtlerini azarla, dediler. ⁴⁰ İsa da cevap verip dedi: Size derim ki, eğer bunlar susarlarsa, taşlar bağıracaaktır.

⁴¹ İsa yaklaştığı vakit, şehri gördü, ve onun üzerine ağılıyarak dedi: ⁴² Bugün olsun, selâmete yarıyan şeyleri keşke sen bilseydin! şimdi ise, senin gözlerine onlar saklıdır. ⁴³ Çünkü senin üzerine günler gelecek ki, düşmanların çevrene siper yapacaklar, çevreni kuşatacaklar, her yandan seni sıkıştıracaklar, ⁴⁴ seni ve içinde olan evlâdını yere çalacaklar; ve senin içinde taş üstünde taş bırakmıyacaklar; zira sen ziyaretinin vaktini bilmedin.

⁴⁵ İsa mabede girip satıcıları dışarı atmağa başladı, ⁴⁶ ve onlara dedi: “Ve benim evim dua evi olacak,”* diye yazılmıştır; fakat siz onu “bir haydut ini”* ettiniz.

* İsayâya **56:7**.

* Yeremya **7:11**.

⁴⁷ İsa her gün mabette talim ediyordu. Fakat başkâhinler, yazıcılar ve kavmin ileri gelenleri onu helâk etmeği arıyor, ⁴⁸ ve yapacak bir şey bulamıyorlardı; çünkü bütün halk İsayı dinliyerek ona takılmış idi.

BAP 20

VE vaki oldu ki, günün birinde, mabette halka öğretir ve incili vâzederken, başkâhinler, yazıcılar ile ihtiyarlar onun üzerine vardılar; ² ve ona: Bize söyle, bu şeyleri ne salâhiyetle yapıyorsun? yahut bu salâhiyeti sana veren kimdir? diye söylediler. ³ İsa onlara cevap verip dedi: Ben de size bir şey soracağım, ve bana söyleyin: ⁴ Yahyanın vaftizi gökten mi, yoksa insanlardan mı idi? ⁵ Onlar birbirleriyle söyleşip dediler: Eğer:

Gökten, dersek, bize: Niçin ona inanmadınız? diyecektir. ⁶ Fakat biz: İnsanlardan, dersek, bütün halk bizi taşıyacaktı; çünkü onlar Yahyanın peygamber olduğuna kanmıştırlar. ⁷ Ve: Nereden olduğunu bilmiyoruz, cevabını verdiler. ⁸ İsa onlara dedi: Ben de size bu şeyleri ne salâhiyetle yaptığımı söylemem.

⁹ İsa halka şu meseli söylemeğe başladı: Bir adam bağ dikti, onu bağcılara kiraya verdi, ve uzun bir zaman için başka memlekete gitti. ¹⁰ Ve mevsiminde mahsulünden kendisine vermeleri için, bağcılara bir hizmetçi gönderdi; fakat bağcılar onu dövdüler, eli boş gönderdiler. ¹¹ Başka bir hizmetçi daha gönderdi; onu da dövdüler; ve hakaret edip eli boş gönderdiler. ¹² Bir üçüncüsünü de gönderdi; onu da yaraladılar, ve dışarı attılar. ¹³ Bağ sahibi de: Ne yapayım? Sevgili oğlumu göndereyim; belki ona hürmet ederler, dedi. ¹⁴ Fakat bağcılar onu gördükleri zaman: Bu varistir; onu öldürelim de miras bize kalsın, diye öğütleştiler. ¹⁵ Ve onu bağdan dışarı atıp öldürdüler. İmdi bağın sahibi onlara ne yapacaktır? ¹⁶ Gelecek, bu bağcıları helâk edecek, ve bağı başkalarına verecektir. Bunu işittikleri zaman: Allah etmesin! dediler. ¹⁷ Fakat İsa onlara baktı ve dedi: Öyle ise, bu yazılı olan nedir?

“Yapıcıların reddettikleri taş,
Köşenin başı oldu.”*

* Mezmurlar **118:22**.

¹⁸ Her kim o taşın üzerine düşerse, parçalanacak; fakat o, kimin üstüne düşerse, onu toz gibi dağıtacaktır.

¹⁹ Yazıcılar ve başkâhinler hemen o saatte İsa'ya el atmak istediler; ve halktan korktular; çünkü onun kendilerine karşı bu meseli söylediğini anladılar. ²⁰ Ve onu göz altına aldılar, ve onu sözü ile tutsunlar da valinin hükmüne ve salâhiyetine versinler diye, kendilerini salih gösteren çaşıtlar gönderdiler. ²¹ Onlar: Muallim, biz senin doğrulukla söylediğini ve öğrettiğini biliyoruz, hiç kimsenin şahsına bakmazsın, fakat Allahın yolunu doğrulukla öğretiyorsun; ²² bizim için Kaysere vergi vermek caiz mi, yahut değil mi? diye ondan sordular. ²³ Fakat İsa onların kurnazlığını anladı, ve kendilerine dedi: ²⁴ Bana bir dinar gösterin. Ondaki suret ve yazı kimindir? Onlar: Kayserin, dediler. ²⁵ İsa da onlara dedi: Öyle ise, Kayserin şeylerini Kaysere, ve Allahın şeylerini Allaha ödeyin. ²⁶ Onlar halkın önünde bu sözü ona karşı kullanamadılar; onun cevabına şaşıtlar, ve sustular.

²⁷ Kıyamet yoktur diyen Sadukilerden* bazıları gelip ondan sordular: ²⁸ Ey Muallim, Musa bize yazmıştır: *Eğer bir adamın kardeşi evli olarak ölür, ve çocuksuz olursa, kardeşi onun karısını alıp kardeşine zürriyet yetiştirsin. ²⁹ Şimdi yedi kardeş vardı; birincisi bir karı aldı, ve çocuğu olmadan öldü. ³⁰ İkincisi ve üçüncüsü de o kadını aldı; ³¹ ve böylece yedisi de çocuk bırakmadan öldüler. ³² Ondan sonra kadın da öldü. ³³ Öyle ise, kıyamette kadın bunlardan hangisinin karısı olacaktır? çünkü yedisi de onu aldılar. ³⁴ İsa da onlara dedi: Bu dünyanın çocukları evlenirler, ve kocaya verilirler; ³⁵ fakat o dünyaya ve ölümlerden kıyama erişmeğe lâıyk sayılanlar, ne evlenirler, ne de kocaya verilirler; ³⁶ çünkü bir daha ölemezler; çünkü onlar meleklerle birdirler; ve kıyamet oğulları olduklarından, Allah oğullarıdır. ³⁷ Fakat Musa da Çalı fıkrasında Rabbi: “İbrahimin Allahı, İshakın Allahı ve Yakubun Allahı,”* diye çağırarak, ölümlerin kıyam ettiklerini gösterdi. ³⁸ İmdi o, ölümlerin değil, ancak yaşayanların Allahıdır, zira hepsi ona diridirler. ³⁹ Ve yazıcılardan bazıları cevap verip dediler: Muallim, sen iyi dedin. ⁴⁰ Çünkü artık ona hiç sual sormağa cesaret etmiyorlardı.

* Yahudilerde dini bir fırka.

* Tesniye **25:5**.

* Çıkış **3:6**.

⁴¹ İsa onlara dedi: Nasıl diyorlar ki, Mesih Davudun oğludur? ⁴² Çünkü Davud kendisi Mezmurlar kitabında diyor:

“Rab Rabbime dedi:

⁴³ Ben düşmanlarını senin ayaklarına basamak koyuncuya kadar, Sağımda otur.”*

* Mezmurlar **110:1**.

⁴⁴ İmdi Davud onu Rab diye çağırırsa, o nasıl onun oğlu olur?

⁴⁵ Ve bütün halk dinlerken, şakirtlerine dedi: ⁴⁶ Yazıcılardan sakının, onlar kaftanlarla gezmek isterler, ve çarşılarda selâmları, havralarda baş kürsüleri, ve ziyafetlerde baş yerleri severler; ⁴⁷ onlar dul kadınların evlerini yutarlar, ve gösteriş için uzun dualar ederler; bunlar daha büyük mahkûmiyete uğrıyacaklardır.

BAP 21

İSA gözünü kaldırıp baktı, ve hazineye hediyelerini atan zengin adamlar gördü. ² Oraya iki pul atan fakir bir dul kadın da gördü. ³ Ve İsa dedi: Gerçek size söylüyorum: Bu fakir dul kadın onların hepsinden ziyade attı; ⁴ çünkü bunların hepsi hediyelere kendi fazlalarından attılar; fakat kadın, yoksulluğundan bütün nafakasını attı.

⁵ Bazıları mabedin nasıl güzel taşlarla ve takdimelerle süslenmiş olduğunu söyledikleri zaman, İsa dedi: ⁶ Sizin gördüğünüz bu şeylere gelince, günler gelecek ki, o vakit burada yıkılmadık taş üstünde taş bırakılmıyacaktır. ⁷ Onlar da İsa'ya sorup dediler: Muallim, öyle ise, bu şeyler ne zaman olacak? ve bu şeyler olmak üzere iken, alâmet ne olacak? ⁸ İsa da dedi: Sakın saptırılmıyasınız; zira bir çokları: Ben oyum, ve: Vakit yakındır, diye benim ismimle geleceklerdir; onların arkasından gitmeyin. ⁹ Cenkler ve karışıklıklar duyduğunuz zaman, yılmayın; çünkü önce bunların vaki olması gerekir; fakat sonu hemen gelmez.

¹⁰ O zaman onlara dedi: Millet millete karşı, ülke ülkeye karşı kalkacak; ¹¹ büyük zelzeleler, ve yer yer kıtlıklar ve vebalar olacak; korkunç şeyler, ve gökten büyük alâmetler olacak. ¹² Fakat bütün bunlardan önce, benim ismim yüzünden size el atacaklar, ve sizi havralara, zindanlara teslim edecekler, kırallar ve valiler önüne götürüp size eza edecekler. ¹³ Bu size şehadet için olacaktır. ¹⁴ Bunun için vereceğiniz cevabı önceden düşünmemeği yüreğinize koyun; ¹⁵ çünkü ben size ağız ve hikmet vereceğim, ve bütün hasımlarınız ona karşı söyleyemeyecek yahut karşı duramayacaklar. ¹⁶ Fakat siz, hattâ ana baba, kardeşler, akraba, ve dostlar tarafından ele verileceksiniz; ve sizlerden bazılarını öldürecekler. ¹⁷ Benim ismimden dolayı herkes de sizden nefret edecek. ¹⁸ Ve başınızdaki bir kıl zayolmıyacaktır. ¹⁹ Sabrınızla canlarınızı kazanacaksınız.

²⁰ Fakat Yerusâlimi ordularla kuşatılmış gördüğünüz zaman, bilin ki, onun yıkılması yakındır. ²¹ O vakit, Yahudiyede bulunanlar dağlara kaçsınlar, ve onun içinde olanlar çıksınlar; kırdaki olanlar oraya girmesinler. ²² Zira bütün yazılmış olanların yerine geleceği oç günleri bunlardır. ²³ O günlerde gebe ve emzikli olanların vay başına! çünkü memleket üzerine büyük sıkıntı, ve bu kavma gazap gelecektir. ²⁴ Ve kılıçtan geçirilecekler, bütün milletlere esir olarak götürüleceklerdir; ve Milletlerin zamanları doluncuya kadar, Yerusâlim Milletler tarafından çiğnenecektir.

²⁵ Güneşte, ayda ve yıldızlarda alâmetler, denizin ve dalgaların uğultusundan dolayı şaşkınlıkta olan milletlere yeryüzünde sıkıntı olacaktır; ²⁶ insanlar korkudan, ve dünyaya gelmekte olan şeyler için beklemekten bayılacaklar; çünkü göklerin kudretleri sarsılacaktır. ²⁷ Ve o zaman onlar İnsanoğlunun bulutta kudret ve büyük izzetle geldiğini göreceklerdir. ²⁸ Fakat bu şeyler olmağa başlayınca yukarı bakın, ve başınızı kaldırın; zira kurtuluşunuz yaklaşıyor.

²⁹ Ve İsa onlara bir mesel söyledi: İncir ağacına, ve bütün ağaçlara bakın. ³⁰ Onlar filiz sürdükleri zaman, siz bunu görürsünüz ve kendiliğinizden bilirsiniz ki, yaz artık yakındır.

³¹ Böylece, siz de bu şeylerin vaki olduklarını gördüğünüz zaman, bilin ki, Allahın melekûtu yakındır. ³² Doğrusu size derim: Bütün bu şeyler yerine gelinceye kadar, bu nesil geçmiyecektir. ³³ Gök ve yer geçecek; fakat benim sözlerim geçmiyecektir.

³⁴ Fakat sakının da humar, sarhoşluk, ve bu hayatın kaygıları ile yürekleriniz fazla ağırlaşmasın, ve o gün sizin üzerinize bir kement gibi ansızın gelmesin; ³⁵ çünkü bütün yeryüzünde oturanların hepsinin üzerine gelecektir. ³⁶ Fakat vaki olacak bütün bu şeylerden kaçabilesiniz, ve İnsanoğlunun önünde durabilesiniz diye her an dua ederek uyanık durun.

³⁷ İsa gündüzleri mabette öğretiyordu; geceleri de dışarı çıkarak, Zeytinlik denilen dağda geceliyordu. ³⁸ Ve bütün halk onu dinlemek için, sabahlayın erken mabede yanına geliyorlardı.

BAP 22

FİSİH denilen hamursuz bayramı yaklaşıyordu. ² Başkâhinler ve yazıcılar İsayı nasıl öldüreceklerini araştırıyorlardı; çünkü halktan korkuyorlardı.

³ Ve Şeytan Onikilerden sayılan, İskariyot denilen Yahudaya girdi. ⁴ Ve gidip başkâhinler ve kumandanlarla İsayı onların eline nasıl verebileceğini konuştu. ⁵ Sevindiler, ve ona para vermek için uyuştular. ⁶ O da razı oldu, ve halk yokken İsayı onların eline vermek fırsatını arıyordu.

⁷ Fışh kurbanı kesilmesi gerek olan hamursuz günü geldi. ⁸ Ve İsa: Gidin, bizim için Fışhı hazırlayın da yiyelim, diye Petrus ile Yuhannayı gönderdi. ⁹ Onlar İsayaya dediler: Nerede hazırlıyalım istiyorsun? ¹⁰ İsa da onlara dedi: İşte, siz şehre girdiğiniz zaman, testi ile su taşıyan bir adam size rastgelecek; gireceği eve onun ardınca gidin. ¹¹ Ve evin sahibine diyin: Muallim sana: Şakirtlerimle beraber Fışhı yiyeceğim misafir odası nerede? diyor. ¹² Ve o size döşenmiş yukarı katta büyük bir oda gösterecektir; orada hazırlayın. ¹³ Ve gidip İsanın kendilerine dediği gibi buldular; ve Fışhı hazırladılar.

¹⁴ Saati gelince, İsa resullerle beraber oturdu. ¹⁵ Ve onlara dedi: Ben elem çekmezden önce bu Fışhı sizinle beraber yemeği çok arzuladım; ¹⁶ zira ben size derim: Allahın melekûtunda tamam oluncuya kadar, onu yemiyeceğim. ¹⁷ İsa bir kâse aldı, ve şükreyledikten sonra: Bunu alın, aranızda paylaşın, dedi; ¹⁸ çünkü ben size derim: Allahın melekûtu gelinceye kadar, ben artık asmanın mahsulünden içmiyeceğim. ¹⁹ Ve İsa ekmek aldı, ve şükrettikten sonra onu kırdı: Bu sizin için verilen benim bedenimdir; bunu benim anılmam için yapın, diyerek onlara verdi. ²⁰ Ve akşam yemeğinden sonra: Bu kâse sizin için dökülen benim kanımla olan yeni ahittir, diyerek aynı suretle kâseyi de onlara verdi. ²¹ Fakat işte, beni ele verenin eli benimle beraber sofradadır. ²² Çünkü İnsanoğlu mukadder olduğu üzre gerçi gider; fakat vay o adama ki, onun vasıtası ile ele verilir! ²³ Ve kendilerinden kim bu işi yapacak diye aralarında soruşmağa başladılar.

²⁴ Kendilerinden kim daha büyük sayılacak diye aralarında çekişme oldu. ²⁵ İsa onlara dedi: Milletlerin kıralları onlar üzerinde saltanat sürerler; ve üzerlerine hâkim olanlara Velinimet denilir. ²⁶ Siz böyle olmayacaksınız; fakat sizin aranızda daha büyük olan, en küçük gibi olsun; ve baş olan, hizmetçi gibi olsun. ²⁷ Çünkü hangisi daha büyüktür, sofrada oturan mı, yoksa hizmet eden mi? Sofrada oturan değil mi? Ben ise, sizin aranızda hizmet eden gibiyim. ²⁸ Fakat geçirdiğim imtihanlarda benimle beraber dayanmış olanlar sizsiniz; ²⁹ ve Babam bana melekût tahsis ettiği gibi, ben de melekûtumda soframda yiyesiniz ve içesiniz, ³⁰ ve İsrailin on iki sıptına hükmederek tahtlar üzerinde oturasınız diye size bir melekût tahsis ediyorum.

³¹ Simun, Simun, işte, buğday gibi kalburlamak için Şeytan sizi istedi; ³² fakat senin imanın tükenmesin diye senin için ben dua ettim; ve yine döndüğün zaman, kardeşlerine kuvvet ver. ³³ O da İsa'ya dedi: Ya Rab, seninle hem zindana, hem ölüme gitmeğe hazırım. ³⁴ İsa dedi: Petrus, sana diyorum: Beni tanıdığını üç kere sen inkâr etmeden, bugün horoz ötmeyecek.

³⁵ İsa onlara dedi: Ben sizi kesesiz, torbasız, ve çariksız olarak gönderdiğim zaman, bir şeyiniz eksik mi idi? Onlar ise: Hiç bir şeyimiz, dediler. ³⁶ İsa da onlara dedi: Fakat şimdi, kesesi olan onu alsın, ve torbası olan da alsın; ve olmiyan esvabını satsın, ve kılıç satın alsın. ³⁷ Çünkü ben size derim: Bu yazılmış olan: "Ve günahkârlarla sayıldı,"* sözü bende tamamlanmak gerektir; çünkü benim hakkımdaki sözlerin yerine gelmesi gerektir. ³⁸ Ve onlar: Ya Rab, işte, burada iki kılıç, dediler. İsa onlara: Yeter, dedi.

* İsa'ya **53:12**.

³⁹ Dışarı çıkıp âdeti üzre Zeytinlik dağına gitti; şakirtler de onun ardınca gittiler. ⁴⁰ Oraya varınca, İsa onlara dedi: Dua edin ki, iğvaya düşmiyesiniz. ⁴¹ Kendilerinden bir taş atımı kadar ayrıldı; diz çöktü ve: ⁴² Ey Baba, eğer istiyorsan, bu kâseyi benden geçir; lâkin benim iradem değil, seninki olsun, diye dua etti. ⁴³ Ve İsa'ya, gökten bir melek görünüp ona kuvvet verdi. ⁴⁴ Şiddetli ıstırapta olarak, ziyade hararetle dua etti; teri toprağın üzerine düşen büyük kan damlaları gibi idi. ⁴⁵ Duasından kalktığı zaman, şakirtlere geldi, onları kederden uyumakta bulup kendilerine dedi: ⁴⁶ Neden uyuyorsunuz? Kalkın, dua edin ki, iğvaya düşmiyesiniz.

⁴⁷ İsa henüz söylemekte iken, işte, bir kalabalık, ve Yahuda denilen Onikilerden biri onların başında geliyordu; ve Yahuda İsa'yı öpmek için kendisine yaklaştı. ⁴⁸ Fakat İsa ona dedi: Yahuda, sen İnsanoğlunu bir öpüşle mi ele veriyorsun? ⁴⁹ Onun çevresinde olanlar ne vaki olacağını görünce: Ya Rab, kılıçla vuralım mı? dediler. ⁵⁰ Ve onlardan biri başkâhinin hizmetçisini vurup sağ kulağını düşürdü. ⁵¹ Fakat İsa cevap verip dedi: Bırakın, bu kadar. Ve kulağına dokunarak, onu iyi etti. ⁵² İsa, üzerine gelmiş olan başkâhinlere, mabedin kumandanlarına ve ihtiyarlara dedi: Kılıçlarla ve sopalarla, bir hayduda karşı imiş gibi mi çıktınız? ⁵³ Ben her gün sizinle mabette olduğum zaman, siz bana el uzatmadınız; fakat bu sizin saatinizdir, ve karanlığın kudretidir.

⁵⁴ İsa'yı yakalayıp götürdüler, ve başkâhinin evine soktular. Petrus da uzaktan ardınca gidiyordu. ⁵⁵ Avlunun ortasında bir ateş yakıp birlikte oturdukları zaman, Petrus onların arasında oturdu. ⁵⁶ Ve bir hizmetçi kız, Petrusun ateş ışığında oturduğunu görerek ona dikkatle bakıp dedi: Bu adam da onunla beraberdi. ⁵⁷ Fakat o: Kadın, ben onu tanımam, diye inkâr etti. ⁵⁸ Biraz sonra bir başkası onu görüp dedi: Sen de onlardan birisin. Fakat Petrus: Be adam, değilim, dedi. ⁵⁹ Bir saat kadar sonra bir başkası: Gerçekten bu adam onunla beraberdi, çünkü Galilelidir, diye ısrar etti. ⁶⁰ Fakat Petrus: Be adam, senin ne dediğini bilmem, dedi. Henüz söz söylemekte iken, hemen horoz öttü. ⁶¹ Ve Rab dönüp Petrusa baktı. Petrus Rabbin kendisine: Bugün horoz ötmeden önce beni üç kere inkâr edeceksin, diye söylediği sözü hatırladı. ⁶² Ve dışarı çıkıp acı acı ağladı.

⁶³ İsa'yı tutan adamlar onunla eğlendiler, onu dövdüler, ⁶⁴ gözünü bağladılar ve ona: Sana kim vurdu? peygamberlik et, diye sordular. ⁶⁵ Ve söverek ona karşı başka çok şeyler söylediler.

⁶⁶ Gündüz olunca, kavmin ihtiyarlar heyeti, başkâhinler ve yazıcılar toplandılar, ve onu Millet meclislerine getirip: ⁶⁷ Eğer Mesih isen, bize söyle, dediler. Fakat İsa onlara dedi: Eğer size söylersen, inanmıyacaksınız; ⁶⁸ ve eğer size sorarsam, cevap vermiyeceksiniz. ⁶⁹ Fakat bundan sonra İnsanoğlu Allahın kudreti sağında oturmuş olacaktır. ⁷⁰ Ve hepsi dediler: Öyle ise, sen Allahın Oğlu musun? Onlara dedi:

Söylediğiniz gibidir, çünkü ben oyum. ⁷¹ Onlar da dediler: Artık şehadete ne ihtiyacımız var? çünkü onun ağızından biz işittik.

BAP 23

ONLARIN bütün cemaati kalktı, İsayı Pilatusun önüne götürdüler. ² Ve: Biz bu adamı, milletimizi ayartmakta, Kaysere vergi verilmesine mani olmakta ve kendisinin Mesih, Kiral olduğunu söylemekte bulduk, diye itham etmeğe başladılar. ³ Pilatus: Sen Yahudilerin Kırالی mısın? diye ona sordu, ve İsa ona cevap verip: Söylediğin gibidir, dedi. ⁴ Pilatus da başkâhinlere ve halka: Ben bu adamda hiç bir suç bulmıyorum, dedi. ⁵ Fakat onlar: Galileden başlayıp hattâ buraya kadar bütün Yahudiyede öğreterek halkı kışkırtıyor, diye çok ısrar ediyorlardı. ⁶ Fakat Pilatus bunu işitince: Bu adam Galileli midir? diye sordu. ⁷ Ve Hirodesin hükûmeti dairesinden olduğunu öğrenerek, onu Hirodes'e gönderdi, çünkü o günlerde Hirodes de Yerusâlimde bulunuyordu. ⁸ Ve Hirodes İsayı gördüğü vakit, çok sevindi; zira çoktan beri onu görmek istiyordu, çünkü onun hakkında işitmişti; ve onun tarafından bir mucize yapılmasını görmek ümidinde idi. ⁹ O da bir çok sözlerle İsayı sorguya çekti; fakat İsa ona hiç cevap vermedi. ¹⁰ Başkâhinler ve yazıcılar onu ağır itham ederek dikildiler. ¹¹ Ve Hirodes askerlerle beraber ona hakaret edip onunla eğlendi, parlak renkli bir esvap giydirip onu Pilatus'a geri gönderdi. ¹² O günde Hirodes ve Pilatus birbirleriyle dost oldular; çünkü bundan önce aralarında düşmanlık vardı.

¹³ Pilatus başkâhinleri, reisleri ve halkı bir araya çağırıp onlara dedi: ¹⁴ Siz bana bu adamı halkı ayartan biri olmak üzere getirdiniz; ve işte, ben onu sizin önünüzde sorguya çekerek, bu adamda sizin şikâyet ettiğiniz şeylerden bir suç bulmadım; ¹⁵ ne de Hirodes buldu; çünkü onu bize geri gönderdi; ve işte, onun tarafından ölüme müstahak hiç bir şey yapılmamıştır. ¹⁶ Bundan dolayı ben onu döver ve salıveririm.* ¹⁸ Fakat onlar: Bunu kaldır, ve bize Barabbası salıver, diye bir ağızdan bağırdılar; ¹⁹ o adam şehirde yapılmış olan bir isyan ve katilden dolayı zindana atılmıştı. ²⁰ Ve Pilatus İsayı salıvermek istiyerek onlara tekrar söyledi; ²¹ fakat onlar: Haça ger, onu haça ger, diye bağırdılar. ²² Ve Pilatus üçüncü kere onlara dedi: Ya bu adam ne kötülük etti? Onun öldürülmesini icap eder hiç bir suç bulmadım; bunun için onu döver ve salıveririm. ²³ Fakat onun haça gerilmesini istiyerek, yüksek sesle ısrar ediyorlardı. Onların sesleri üstün geldi. ²⁴ Ve istedikleri olsun diye Pilatus hüküm verdi. ²⁵ İsyân ve katilden dolayı zindana atılmış olan istedikleri adamı salıverdi; ve İsayı onların muradına bıraktı.

* Bir çok eski muteber metinlerde **17** inci âyet ilâve olunmuştur: *Bayramda onlara bir kişi salıvermesi gerekti.* Bak, Matta **27:15**; Markos **15:6**; Yuhanna **18:39**. Bazı metinlerde bu âyet **19** dan sonra konulmuştur.

²⁶ Onu götürdükleri zaman, kırdan gelmekte olan Kirineli Simun denilen birini tuttular, ve İsanın ardından taşımak üzere haçı ona yüklediler.

²⁷ Halktan, ve ona ağılayan ve dövünen kadınlardan büyük bir kalabalık ardı sıra gidiyordu. ²⁸ İsa onlara dönüp dedi: Ey Yerusâlim kızları, benim için ağlamayın, fakat kendiniz, ve çocuklarınız için ağlayın. ²⁹ Çünkü işte, günler geliyor ki, o günlerde: Ne mutlu kısırlara, doğurmamış rahimlere, ve emzirmemiş memelere! diyecekler. ³⁰ O zaman dağlara: Üzerimize düşün; ve tepelere: Bizi örtün, demeğe başlayacaklar. ³¹ Zira yaş ağaçta bunları yaparlarsa, kuruda ne olacaktır?

³² Ve suçlu olan diğer iki kişi de idam edilmek üzere onunla beraber götürülüyordu.

³³ Ve Kafa Kemiği denilen yere geldikleri zaman, onu, ve biri sağında, öteki solunda olarak suçluları haça gerdiler. ³⁴ İsa: Ey Baba, onlara bağışla; çünkü ne ettiklerini bilmiyorlar, dedi. Onun esvabını aralarında paylaşarak, kura attılar. ³⁵ Halk durup

bakıyorlardı. Reisler de: O başkalarını kurtardı; eğer bu adam Allahın seçtiği Mesih ise, kendisini kurtarsın, diye onunla eğleniyorlardı. ³⁶ Askerler de ona yaklaşıp kendisine sirke sunarak: ³⁷ Eğer sen Yahudilerin Kırالی isen, kendini kurtar, diye onunla eğlendiler.

³⁸ Onun üstünde de şu yazı vardı: YAHUDİLERİN KIRALI BUDUR.

³⁹ Asılmış olan suçlulardan biri ona: Sen Mesih değil misin? Kendini ve bizi kurtar, diye sövüyordu. ⁴⁰ Fakat öteki cevap verdi, ve onu azarlıyıp dedi: Sen aynı hüküm altında olduğun halde, Allaha korkmuyor musun? ⁴¹ Gerçi biz hak üzere, çünkü yaptıklarımıza lâıyk cezayı çekiyoruz, fakat o, yolsuz hiç bir şey yapmadı. ⁴² Ve: Ey İsa, sen melekûtunda geldiğın zaman, beni an, dedi. ⁴³ İsa da ona: Doğrusu sana derim: Bugün sen benimle beraber cennette olacaksın, dedi.

⁴⁴ Saat altı suları olmuştu, ve saat dokuzaya kadar güneş kararıp ⁴⁵ bütün memleket üzerine karanlık çöktü; ve mabedin perdesi ortasından yarıldı. ⁴⁶ İsa yüksek sesle nida ederek dedi: Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum; ve bunu dedikten sonra ruhunu verdi.

⁴⁷ Yüzbaşı vaki olanı gördüğü zaman: Gerçek bu salih bir adamdı, diye Allaha hamdetti.

⁴⁸ Bunu görmeğe toplanan bütün halk da vaki olan şeyleri gördükleri zaman, göğüslerini döverek geri döndüler. ⁴⁹ Fakat bütün onun tanıdıkları, ve Galileden onun ardınca gelen kadınlar, bu şeyleri görerek uzakta durdular.

⁵⁰ Ve işte, meclis azasından Yusuf adlı (ki onların dileklerine ve işlerine razı olmamıştı),

⁵¹ Yahudilerin Arimatea şehrinden olan, ve Allahın melekûtunu bekleyen iyi ve salih bir adam vardı; ⁵² bu adam Pilatusa gidip İsanın cesedini istedi. ⁵³ Onu indirip bir keten bezine sardı, kayada oyulmuş ve içine hiç kimse konulmamış olan bir kabre yatırdı. ⁵⁴ O gün Hazırlık günü idi; Sebt günü de ağarmak üzere idi. ⁵⁵ Galileden onunla beraber gelmiş olan kadınlar, ardınca gittiler, kabri ve onun cesedinin nasıl konulduğunu gördüler. ⁵⁶ Ve dönüp baharlar ve kıymetli yağlar hazırladılar. Ve Sebt günü, emre göre istirahat ettiler.

BAP 24

FAKAT haftanın ilk gününde, seher vakti, kadınlar hazırlamış oldukları baharları getirerek kabre geldiler. ² Taşı kabirden yuvarlanmış buldular; ³ ve içeri girip Rab İsanın cesedini bulmadılar. ⁴ Ve vaki oldu ki, onlar bundan dolayı şaşırılmış iken, işte, pırıldayan esvapla iki adam yanlarında durdu; ⁵ ve kadınlar korkup yüzlerini yere iğmiş oldukları halde, adamlar onlara dediler: Niçin diriye ölüler arasında arıyorsunuz? ⁶ O burada değil, fakat kıyam etti; daha Galilede iken, ⁷ İnsanoğlunun günahkârların ellerine verilmesi, haça gerilmesi, ve üçüncü gün kıyam etmesi gerektir, diye onun size nasıl söylemiş olduğunu hatırlayın. ⁸ Kadınlar da onun sözlerini hatırladılar; ⁹ kabirden dönüp bütün bu şeyleri Onbirlere, ve bütün başkalarına söylediler. ¹⁰ Bu kadınlar Mecdelli Meryem, Yoanna, ve Yakubun anası Meryemdi; ve onlarla beraber olan başka kadınlar bu şeyleri resullere söylediler. ¹¹ Bu sözler onların gözüne boş lakırdı göründü; ve kadınlara inanmadılar. ¹² Fakat Petrus kalkıp kabre koştu, iğilerek baktı, keten bezlerin yalnız durduğunu gördü; ve vaki olan şeye şaşarak evine gitti.

¹³ Ve işte, yine o gün onlardan ikisi, Yerusâlimden almış ok atımı uzakta Emmaus denilen bir köye gidiyorlardı. ¹⁴ Olan bütün bu işleri birbirleriyle söyleşiyorlardı. ¹⁵ Ve vaki oldu ki, onlar söyleşir ve birbirlerine sorarlarken, İsa kendisi yaklaştı, onlarla beraber yürüdü. ¹⁶ Fakat onu tanımasınlar diye gözleri tutulmuştu. ¹⁷ Onlara dedi: Yürürken birbirinize söylediğıniz bu sözler nedir? Yüzleri kederli olarak durdular. ¹⁸ Onlardan adı Kleopas olan biri cevap verip dedi: Misafir olarak Yerusâlimde oturur da, bu günlerde orada olan işleri bilmiyen yalnız sen misin? ¹⁹ Onlara dedi: Hangi şeyler? Ve kendisine dediler: Allahın ve bütün halkın indinde işte ve sözde kudretli bir peygamber olan

Nâsıralı İsa hakkındaki işler; ²⁰ ve başkâhinlerle bizim reislerimiz ölüme mahkûm edilmesi için onu nasıl ele verip haça gerdiler. ²¹ Fakat biz, İsraili kurtaracak olan odur diye ummakta idik. Fakat bununla beraber, bu işler olalı üçüncü gündür. ²² Bundan başka bizden bazı kadınlar sabah erken kabirde bulundular; ²³ onun cesedini bulmayınca geldiler; ve, o yaşıyor, diyen melekler rüyetini görmüş olduklarını söyleyip bizi şaşkın ettiler. ²⁴ Bizimle beraber olanlardan bazıları kabre gidip kadınların dedikleri gibi buldular; fakat onu görmediler. ²⁵ Ve onlara dedi: Ey anlayışsız adamlar, ve peygamberlerin bütün söylediklerine yürekleri geç inananlar! ²⁶ Mesihin bunları çekip izzetine girmesi gerek değil miydi? ²⁷ Ve Musa ile bütün peygamberlerden başlayarak kitapların hepsinde kendi hakkındaki şeyleri onlara açtı. ²⁸ Varacakları köye yaklaştılar; ve o, daha ileri gideceği gibi yaptı. ²⁹ Onu zorladılar: Bizimle beraber kal; çünkü akşam yakın, zaten gün bitmek üzredir, dediler. Onlarla beraber kalmak için içeri girdi. ³⁰ Ve vaki oldu ki, onlarla beraber sofraya oturduğu vakit, ekmeği aldı, şükran duasını etti; ve kırıp onlara verdi. ³¹ Ve onların gözleri açıldı, onu tanıdılar; ve o, kendilerine görülmez oldu. ³² Ve birbirine dediler: O, yolda bizimle konuşurken, kitapları bize açarken, içimizde yüreğimiz yanmıyor muydu? ³³ Ve hemen o saatte kalktılar, Yerusâlime döndüler, Onbirler ile beraberlerinde olanları bir arada toplanmış buldular, ve: ³⁴ Rab gerçek kıyam etti, ve Simuna göründü, diyorlardı. ³⁵ Ve bunlar yolda vaki olanları, ve ekmeği kırdığında onun kendileri tarafından nasıl tanılmış olduğunu anlattılar. ³⁶ Onlar bu şeyleri söylerken, İsa kendisi ortalarında durup onlara: Size selâmet! dedi. ³⁷ Fakat onları yılgınlık aldı, ve çok korkarak bir ruh gördüklerini sandılar. ³⁸ Ve onlara dedi: Neden şaşırıyorsunuz? Niçin yüreğinizde düşünceler doğuyor? ³⁹ Ellerime, ayaklarıma bakın; bizzat benim, kendim; bana ellerinizi sürün ve bakın; çünkü bende olduğunu gördüğünüz gibi, bir ruhta et ve kemik yoktur. ⁴⁰ Bunu söyledikten sonra, onlara ellerini, ayaklarını gösterdi. ⁴¹ Onlar sevinçten henüz inanmıyıp şaşmakta iken, onlara dedi: Burada yiyecek bir şeyiniz var mı? ⁴² Kendisine bir parça kızarmış balık verdiler. ⁴³ Onu aldı ve önlerinde yedi. ⁴⁴ Ve onlara dedi: Benim hakkımda Musanın şeriatinde, peygamberlerde ve mezmurlarda yazılmış olan bütün şeylerin yerine gelmesi gerekir, diye daha sizin ile beraberken, söylediğim sözler bunlardır. ⁴⁵ O zaman kitapları anlamak için onların zihnini açtı; ⁴⁶ ve onlara dedi: Böyle yazılmıştır, Mesih elem çekecek, üçüncü gün ölümlerden kıyam edecek, ⁴⁷ ve Yerusâlimden başlayarak bütün milletlere günahların bağışlanması için onun isminde tövbe ilân edilecektir. ⁴⁸ Siz bu şeylerin şahitlerisiniz. ⁴⁹ Ve işte, ben Babamın vadini üzerinize gönderirim; fakat yukardan size kuvvet giydirilinceye kadar, siz şehirde oturun. ⁵⁰ Ve onları Beytanya karşısına kadar çıkardı; ellerini kaldırıp onları mubarek kıldı. ⁵¹ Ve vaki oldu ki, onları mubarek kılarken kendilerinden ayrıldı, ve göke kaldırıldı. ⁵² Onlar da ona secde kıldılar, büyük sevinçle Yerusâlime döndüler; ⁵³ ve daima Allaha hamdederek mabette idiler.